ضیاءالدین الکمالی.

اصلاحات دینیه کتبخانه‌سندن برنچی کتاب

دینی تدبیرلر

هر حقی مؤلف‌گه عائددر.

بهاسی: ۳۰ تین پوچته ایله ۳۴ تین.

اوفا، «شرق» مطبعه‌سی برادران کریمفلرنک
УФА.
Электро-Типографія „Восточная Пичать"
1913 г.

استانبولده سعادتلو استاذ محترم یوسف افندی آقچورا اوغلینه بو اثرمنی تقدیم ایدرم.

اورنبورغده مدرسهٔ عالیهٔ دینیه‌ده مدیر و مدرس
ضیاءالدین کمالی
اوفا

ضیاءالدین الکمالی.

اصلاحات دینیه کتبخانه‌سندن برنچی کتاب

191.4
4 عنوار
4796.
A3448

دینی تدبیرلر

П. Камаледдиновъ
Имамъ Хатыбъ
Мударрисъ
2-й Соборн. мечети г.

هر حقی مؤلفگه عائددر.

اوفا، «شرق» مطبعه‌سی برادران کریمفلرنك
УФА,
Электро-Типографія „Восточная Печать"
1913 г.

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPHANESİ

مؤلف طرفندن:

بن سیاسی دگلم، سیاستنی سومه‌یم، دها طوغروسی سیاستدن قاچام، سیاسی اولغان هر فکردن اوزمنی چیتده طوتام. فقط علمی ودینی مسئله‌لرده اوزمنی حر بلهم. بیکره‌کده سعادت ابدیه‌گه باعث، مقدس دین اسلامك بوکونده‌گی حالی نی؟ اوچ یوز ملیوندن آرتق اسلام دنیاسینك طوتدیغی اسلام دینی، عقیده‌سی، ایمانی، کتاب الله سنة رسول الله‌غه موافق‌می؟ بتون شرق وغربده اوگره‌تلمکده اولغان عقیده وایمان کتابلرمز هم دینی مدرسه‌لرمز، الله اوگره‌تمش دین اسلامنی اوگره‌ته‌لرمی؟ حاضرده عملده اولغان دین، قران کریم روحینه موافق صورتده عملگه قویلمشمی؟ اسلامك غایهٔ آمالی، اسلام دنیاسینه معلوممی اولماسه نه چاره؟ ونه تدبیر قیلورغه؟.. کبی خالص اسلام دنیاسینه تعلق ایتمش دینی مسئله‌لری اسلام دنیاسینه عرض ایده‌م. ایشته بو حقده «اصلاحات دینیه» کتبخانه‌سندن، «دینی تدبیرلر» نامنده برنچی اثرمی نشر ایده‌م. کلاچك جزءلرنیده تیز آره‌ده نشر ایده‌چکم. حقیقتنی هیچده یاشرماینچه طوغرو سویله‌دیکم ایچون اسلام دنیاسینك عفونی رجاء ایده‌م، هم بو اثرمك صووق قان ایله اوقلوب چغلونی اومید ایده‌م.

ضیاء الدین الکمالی
۱۹۱۳ سنه ۲۰ نچی سنتابر

ايسر كه‌وچى، باغشلاوچى تڭرينڭ آديله‌گنه باشلايم

بيوك شارعمزڭ « المسلم من سلم المسلون مـن لسانه ويـده » (چن مسلمان، آنڭ قولندن، تلندن مسلمانلر سلامت اولور كشيدر) ديو بيان ايتديكى تعريف‌لريله، اسلام دينى مطلقا كشى دنـياسنى سلامت ايده‌ر ايچون كلمش بيوك غايهٔ آمال-ايديال اياسى اولان دين مقدس اولديغنى بيان ايتمشدر. اسلام كلمه‌سى، سلم وسلامت سوز- لرندن توزلمش اولوب مطلقا كشيلرى سلامت ايده‌ر ايچون كلمش بردين سلامت، سعادت اولديغى لغت جهتندن معلومدر. [1] وما ار- سلناك الارحمة للعالمين آيت كريمه‌لريله شارع اعظممز رسـول الله افندمز حضرتلرى اوگره‌تمش اسلام دينينڭ بردين رحمت ايـكانى بلك آچق اعلان ايدلمشدر. اسلام، سعادت بشريه‌نى تأمين ايده‌چك مقدس قانونلر توزمشدر. سعادت وبخت‌نى الده ايده‌ر ايچون مطلقا علوم ومعارفنى آلت ايتمشدر. شونڭ ايچونده‌ڭ برنچى « اقرأ باسم ربك » ديودين اسلامڭ باش‌سوزى علم اولمشدر. « فاعلم انه لا اله الا هو » ديو علمنى ايماندن اوّل قيلمشدر. يعنى علم ايله اعتقاد وتوحيد اوندامشدر. [2] « والذين اذا ذكروا بايـات ربهم لـم يخروا عليها صما وعميانا » ديو الله‌نڭ كوندرمش قانون‌لرينى علم وفكر واسطه- سيله تلقى ايدوچلـكنى مسلمان بنده‌لرڭ صفاتندن ايتمشدر.

لايقاتلونكم جميعا الافى قرى محصنة ـ ذلك بانهم قوم لايعقلون، (الحشر ١٤)
ان يكن منكم عشرون صابرون يغلبوا مائـتين، وان يكن منـكم مائة

---

١) الانبياء (١٠٧)
(فرقان ٧٣ آيته

يغلبوا الفا من الذين كفروا بانهم قوم لا يفقهون (الانفال ٦٥) آيت كريمه‌لريله ملت اسلاميه‌نی امت عالمه ايده‌رك علملری سايه‌سنده بخت وسعادتله ياشايه‌چك برملت ايتمشدر. «طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمه» قانون عموميلريله تعليم عموميی فرض ايده‌رك ملت اسلاميه‌نك امت عالمه اولونی لازم ايتمشدر. «كنتم خير امة اخرجت للناس، تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر آيتلريله ملت اسلاميه، كشی دنياسينه بخت،سعادت،بخش ايدوچی سعادت اورنه‌كی ايدلمشدر. وسخر لكم مافی السموات ومافی الارض جميعا منه (الجاثيه ١٣) آيتلرندن عبرت آلنسه، اسلام دنياسی بتون يوقاری وتوبانكی قوه‌لری اوزينه مسخر ايدوچی عالی برملت اولووی لازمدر. زكات-انعام واحسان ركن اسلامدن، «الاتقی الذی يؤتی ماله‌يتزكی» نظم مقدسلريله الك تقوا كشی، پاك كوڭليله انعام واحسان ايدوچی، دولت وسعادت عاليه اياسی اولوينه بناءً، اسلام دنياسينك زنكين ودولتلی انعام واحسان ايدوچی ولی نعمت اولوی لازمدر.

يريد الله بكم اليسر ولايريد بكم العسر، يسروا ولا تعسروا فرمان مقدسلريله دين اسلام كشی دنياسينه مطلقا يڭللك كيترر يڭللك ايله حيات وسعادت بشريه‌نی تأمين ايده‌ر ايچون كلمش بر دين مقدسدر. انما المؤمنون اخوة خصر جايللريله بتون اسلام دنياسی برقارنداش ايدلمشدر. شول عمومی قارنداشلك نق يرله‌شسون ايچون «ولا تفرقوا ولا تكونوا كالذين تفرقوا واختلفوا» نصلريله اختلاف افتراق حرام ايدلمشدر. واعتصموا بحبل الله جميعا فرمانلريله بتون مسلمان برلك ايله قران كريمگه طوتونه‌رق قران كورسه‌تمش عموم قارنداشلكده ياشاوچلك توصيه ايدلمش وبتون اسلام دنياسينه فقط قران كريم مذهب ايدلمشدر. لا اكراه فی الدين.

لکم دینکم ولی دین. فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر نص‌لریله حریت وجدان ویروب بتون دین‌لره احترام ایتمشدر. «لاتقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا» نظم جلیل‌لریله بتون کشی دنیاسنی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینڭ کیڭ رحمت‌لریده صغدرمشدر.

بناء علیه حق سبحانه وتعالی‌نڭ مقدس قرانی نظرنده، اسلام دنیاسی، دنیا وآخرت بختلی، بارچه آفت وفلاکتدن سلامت، علوم معارفده آلده، حیات اجتماعیه‌ده اڭ یوقارو، ادبیات وخیرات میدا- ننده اورنه‌ك، بتون طبیعت دنیاسنی قوه تسخیریه‌سی آستینه آلمش کره ارضغه حاکم بر قهرمان اولووی لازمدر. دین وعقیده‌سی بر، بتون مسلمان دنیاسی برقارنداش، مذهب مقدس‌لریده بر، اول ایسه آنچق قران‌در. یر یوزینڭ اڭ مسعودی، محتاجلرڭ ولی‌نعمتی شفقتلی آتاسیدر. پاك جانلی، کوزل خلقلی، عالی‌همتلی، عزم ایاسی اڭ بختلی، سعادت اورنه‌کیدر.

ایندی، مادام‌که قرآن شریف میدانه کیترمش اسلام دنیاسی، بویله بختلی وعالی اولوی لازم ایکن، بوکونده اسلام دنیاسی بتون فلاکت، هلاکت ایچنده‌در. اسلام دینی بیوك ایل یال ایاسی ایکن، بوکو- نده ایدییالسز، غایه‌سز، مقصدسز. سونك برحاله کلمشدر. اسلام، تعلیم عمومینی فرض وعلمنی مطلقا تقدیس ایتدیکینه قاراغانده اسلام دنیاسی بتون ییر یوزینه استاذ اولورغه تیوش ایکن، بوکونده یوزکه اون مسلمان اوقی ویازه بلمایدر. ایمان ودینمز، علم وحکمت نیگزلرینه بناء ایدلمش ایکن، بوکونده‌گی دینمز تقلید نادانلق نیگزلرینه قورلمشدر: اسلام دنیاسی، کلمه توحیدنی درستله‌ب بلمایور، بلکه لفظنی درستله‌ب سویله‌دیکی آزدر. محکمهٔ شرعیه- لرمزڭ «ایمان نه؟» دیکان سوألنه خطیب ومدرس‌لك امتحانینه

کلمش افندیلرمز «ایمان: لا اله الا الله» دیو جواب ویره‌لر. ایمدی اسلام دنیاسینك دینی محکمه‌لری همان «ایمان نه؟» سوأل نه‌دن بوشانماسه‌لر، ملت‌که دینی باش اولور افندیلرده ایماننی بلمه‌یه‌رکدن اسلام دنیاسینه باش اولسه‌لر، عمومك حالنی فکرله‌ده آغلا! مقدس قرانك اسه‌له‌وینه بناء اسلام دنیاسی، امت عالمه اولوی لازم ایکن، بوکونده ییر یوزنده‌گی ملت‌لرك الڭ نادانی عقلده الڭ توبه‌نانی در. اسلام دنیاسی، مدنیت وسعادتده بتون کشی دنیاسینه اورنه‌ك اولور ایچون قوزلمش ایکن، بوکونده بختسزلك وفه‌لا کت‌که اورنه‌ك‌در. بتون طبیعت دنیاسی قرآن اهل‌لرینه سجده وباش ایه‌مش اولووی لازم ایکن، بوکونده قرآن اهل‌لری طبیعت طرناغنده ایزیله وجان ویره‌در. قرآن کریمك بیانیله الڭ تقواوالڭ ایزگو کشی، پاك جانیله انعام واحسان ایدوچی زنکین، دولت اياسی ایکن، بوکونده تقوالق، اوظون تسبیح، یاشل طایاق، ظور چالمه‌لی ریا ایله دین صاتوچی بر نفاقلقدن عبارت اولمشدر. بایلق رکن اسه‌لامدن اولوب سعادت مادیه‌که مالك اولو فرض ایماندن براولش ایکن، بو کونده «الفقر فخری» دیکان موضوع حدیث ایله رکن اسلام خراب ایدلمش، بتون اسلام دنیاسی فقیرلك چوقرینه توشرلمش، اسلامڭ الڭ حقیر کوزیله قارغان سائل چیلك درکه‌سینه ایندرلمش‌در. «الفقر کادان یه‌کون کفرا» دیو بیان ایدلمش حکمت نبویه‌لر قبره کوملمشدر.

دین اسلام، دین‌لرڭ الڭ یکل وآسانی اولوب کشیلری مطلقا یکل‌وآسان‌یولیله‌یاشاتور ایچون کلمش دین‌ایکن، بوکونده‌الڭ چیتون وآغر بر حاله کیترلمشدر. اسلام، بتون کشی دنیاسی نامنه کلوب، بتون کشی دنیاسنی بر قارنداش ایده‌ر ایچون کلمش عموم برقارنداشلك‌دینی‌ایکن، ایکی‌مسلمانڭ‌باشنی برنقطه یه‌ییماز برحاله کامشدر. شریعت اسلامیه، حکمت وعقل رکن‌لرینه بناء ایدلمش

ایکن، بوکونده امر تعبدی، نیگزینه قورلمشدر: شریعت طور عقل‌دن خارجدر، فلسفه‌سنی تفتیش ایدو دین‌سزلکدر، حکمتینی سوأل ایدو اخلاقسزلقدر دیو نادانلقنی اورتور پرده‌لر ایله دین اوزرینه قاره نقطه‌لر أرغتلو، ایله اش بته‌در. هرحکم شرعی صوکنده قران کریمde بیان ایدلمش حکمت وفلسفه‌سی کورینوب طوره ایکن، نادانلق پرده‌لر یله قاپلانه، حکمت وفلسفه‌سنی صورمش شاکردلرده اخلاقسزلق ودهرلیك ایله تهمت ایدیله، دین اسلامك حکمت وفلسفه‌سنی امت اسلامیه‌که تعلیم ایده‌ر یوله کرمش مدرسهٔ دینیه‌لرده دین‌سز اخلاقسز مدرسه‌دن صانالا . . اسلام، طبیعی، فطری بر دین مقدس ایکن، بو-کونده صوفیه حکایه‌لرنی چایناوچی، خضر الیاس‌لر ایله کورشدروچی یالغان شیخ‌لر ایله قدیست وفطرت‌لری یوغالمشدر.

بیوك شارعمز افندمز طرفندن بتون اسلام‌دین ایدیلوب قران کریم ویرلمش ایکان، بوکونده شارعك ملتینه تابشروب کیتکان قران کریمی طاشلانمش، عملدن قویلمش، آنك یرینه‌ده قصه‌لر حکایه‌لر خرا-فات‌لر قیل‌قال‌لی فتوالر، صوفیه‌لر اختراع ایدمش وردلر، دعالك‌لر، حکم سوره‌در. ملت، قران کریمنی طاشلاغان آنك یرینه دلائل الخیرات، بلمه‌م نیندااین اورادکتابی طوطقان‌لر، هیچ اوتانمازدن رسول الله افندمزك روضهٔ مطهره‌سی یانده بیله قران شریفی طاشلاب آنك ییرینه بلمه‌م‌ثلله نیندااین بدعت، اولغان طریقتچیلرك یاصامش دعا ووردلری‌دور سوردکی طوغری وآچی حقیقتلردر. «مؤمنك فراستندن‌صاقلانکز؛ زیرا مؤمن الله‌نك نوریله نظر ایده‌در»، دیو مؤمن‌لرنك کوکللری ـ الله‌نوری اوله‌ن مقدس قران نوریله نورله‌ندیقندن افکارعامهٔ اسلامیه، حیات وسعادتمزه معیار ومیزان ایدلمش ایکان، بوکونده اسلام دنیاسینك کوکل‌لری مانو، براهمه کبی منهب‌لردن کرمش تورلی‌خرافات، قارانقلق‌لر ایله قارایتلمش‌در. الله‌نك هدی

ونور دیو اسمله‌مش اسلام نورلری بدعت اولان ایشانلق که‌ورتلریله سوندرلمشدر. شونلڭ ایچونده عصر سعادتده وآڭا یاقین عصرلرده افکارعامهٔ اسلامیه‌نڭ کشی دنیاسینه تاْثیر ایتدیکی وبوکونده یاشامش اسلامڭ افکارعامه‌سینڭ بر پاره‌لق بهاسی یوقلعی میدانده‌در. عمومی کشی دنیاسینه تاْثیر ایدو نه‌رده؟. اسلام دنیاسی اوز ایچنده‌گی اوزینه خاص بر مسئله‌نیده چن وحقیقت‌کوز قاریشیله اوزه‌رگه کوچی یوقدر. حتی اسلام دنیاسی اوزندن اومید اوزمش، افکار عمومیه‌سینه قناعتی بتمش، اوفاقنه بر مسئله‌گه‌ده باشقه ملتی قاتناشدرماسه، اوز آراسنده نزاع اوزلمی فتنه قاپوسی یابلمی، فوضویلق-آنارخیستلك حکم‌سوره، اوز تقدیرینه اوزی بیله ایناده‌ی، اوز تقدیرینی باشقه‌لردن‌حکم‌ایتدره. کله‌چك سعادتلرنی باشقه‌لردن کوته. بوحالینه هیچ تاْسف ایتمای، چونکه خدا تقدیری شویله‌دی، هم شویله یاشی، هم شویله یاشاونی ایمان ودینڭ بیورمش فرمانلرندن دیو حساب ایده. بناءً علیه بو کونده اوچ‌یوز ملیون‌دن آرتق اولان اسلام دنیاسینڭ توتمش دین‌لری، حق سبحانه وتعالی طرفندن ایندرلمش دین خالص دگل‌در. رسول الله افندمز بوکونده تریلوب دنیایه تشریف ایده‌چکی فرض ایدلسه، کلسه، هیچ شبه‌سز بو کونده‌گی اسلامڭ جناب مقدس لری طرفندن اوگرتلمش دین اولونی قبول ایتمه‌یه‌چکدر. بوکوندگی دین اسلامڭ روحسز، جانسز؛ کنه معلوم اولماغان بر مجهول مطلق، تورلی مذهبکه بولونورگه بر منبع اختلاف، مرکز افتراق اولوینه مطلقا انکار ایده چکدر. ایمدی اسلام دنیاسی، اوزینڭ بودرجه‌ده اسلام دائره‌سندن براق یاشاوینه‌راضی اولسه‌ده خالص اسلام دینی‌بوڭا راضی اولماز هم خالص دین اسلامنی‌سوگان مسلمانلرده بویله کیدشمزگه هیچ راضی اولمه‌یه‌چقلر بناءً علیه بونڭ چاره‌سینی اولولازمدر. بونڭ چاره‌سیده برگنه نرسه‌در: اول ایسه، بوکونده‌گی اسلام دنیاسنده

اولغان دین‌نی عصر سعادتده‌گی خالص حالینه قایتارودر. عصر سعادتدن صوڭ اسلام دینینیڭ روحینه، مقصدینه، عمومتینه، قدسیتینه ضرر ویرمش خرافاتلری، دین اسلامدن اولمایوبده دین اسلام نامنی قارایتمش مسئله‌لری، مطلقا اسلام ایچندن چغاروب تو کودر. الله او گره‌تمش رسول‌خدا بزلره توصیه ایتمش، خالص، صاف دین اسلامنی اسلام دنیاسینه عرض ایتودر. اسلام دنیاسنیده شول دین خالص ایله تربیه ایده‌رك قران بالاسی ایدوب یتشدرودر. مونه شونڭ ایچون خالص دین اسلام نه‌دن عبارتدر؟ ایمان وعقیده نه‌در؟ بو کونده‌گی ایمان وعقیده‌لرمز قران کریم‌گه موافق‌میدر؟ ایمان وعقیده کتابلرمز اسلام‌نامنه تعلیم‌ایدیلورگه‌موافقمیدر؟ بوکونده‌عموم‌مسلمان‌طرفندن قبول ایدلمش اعتقاد مسئله‌لری، حقیقة مسئله اعتقا دیه‌لرمی؟ اگرده عقیده کتابلری، اوگره‌تمش ایمان‌وعقیده قران‌که خلاف اولسه، بوڭا نه‌چاره ونه تدبیر ایدیلورگه تیوش؟ ... کبی اڭ آغرو چیتون مسئله‌لر حقنده طوغری وآچق صورتده فکرمی میدانه قویه‌م. آچی وآغر اولسه‌ده حقیقت نامنه سویله‌دکم ایچون اسلام دنیاسینڭ عفو ایده‌چکنی اومید ایده‌م.

قران — ایمان

قد افلح المؤمنون الذین‌هم فی صلاتهم خاشعون، والذین‌هم عن اللغومعرضون، والذین‌هم للزکوة فاعلون، والذین هم لفروجهم حافظون، ـ والذین‌هم لاماناتهم وعهدهم راعون (المؤمنون)

انماالمؤمنون الذین اذا ذکرالله وجلت قلوبهم واذاتلیت علیهم ایاته زادتهم ایمانا وعلی ربهم یتوکلون، الذین یقیمون الصلوة ومما رزقناهم ینفقون، اولئك هم المؤمنون حقا (الانفال)

والذين آمنوا وهاجروا وجاهدوا فى سبيل الله والذين آووا ونصروا اولئك هم المؤمنون حقا (الانفال ١٧٤)

آيت كريمه لريله جناب حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك تعريفلرينه قاراغانده ايمان: «اخلاص عبادت ايتمك، سعادت بشريه گه خلاف نرسه دن صاقلانمق، سعادت ماليه ايياسى اولوب احسان ايدمك، اخلاق حميده اياسى: عفتلى، عهدنده وفالى، الله نى تعظيمله قورقوچى، آيات ربانيه لرله يقينى آرتوچى، مالى وجانيله دين وحقيقت نى حمايه چى، الله نك دينى اوزرينه فدأى صورتده ياردمچى» اولمقدر. جناب حقك اوزى تعريف ايتمش ايمان ايله مؤمن اولغانلرى « اولئك هم المؤمنون حقا» ديو حق مؤمنلر ديو اسمله مشدر، هم حق مؤمن نامنى آنلره خصر ايتمشدر.

حديث — ايمان

الايمان، ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وتؤمن بالقدر خيره وشره، الايمان، شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله واقام الصلوة وايتاء الزكوة وصيام رمضان وان تعطوا من المغنم الخمس. المؤمن امنه الناس على دمائهم واموالهم. لا ايمان لمن لا امانة له ولا دين لمن لا عهد له. اذا سرتك حسنتك وساءتك سيئتك فانت مؤمن. افضل الايمان الصبر والسماحة. افضل الايمان خلق حسن. الطهور شطر الايمان. المسلم من سلم المسلمون من يده ولسانه. لن يؤمن احدكم حتى يحب لاخيه مايحب لنفسه. الايمان بضع وسبعون شعبة فافضلها قول لااله الا الله وادناها اماطة الاذى عن الطريق، والحياء شعبة من الايمان. حديث شريفلريله رسول الله افندمز حضرتلرينك تعريف ايدولرينه قاراغانده ايمان:

توحید، اعتقاد، عبادت، بای اولوب احسانچی اولمق، گوزل اخلاقلی، انسانیتلی، عهدنده وفالی، صبر سماحتلی، کشیلره سعادت استاوچی جمعیت بشریه‌گه[1] فائده ایدوچی، سلامت وسعادت بخش ایدوچی اولمقدر. ایمانڭ الڭ آرتغره‌قی توحید اولوب الڭ توبانره‌ك اولشیده کشیلره ضرر کیتررلك نرسه‌لرنی یولدن کیتارمکدر. ملت اسلامیه‌نڭ ناموسلی شأن شرفنی صاقلاوچی عارچل اولویده ایماندن‌در. دیمك ایمان: اعتقاد، عبادت، اخلاق حمیده، سعادت مادیه ومعنویه ایاسی اولمقدر. رسول الله افندمزڭ ایماننی تعریفلری جناب حقڭ قرآن کریمده‌گی تعریفینه تمام تمامینه موافقدر. بلکه برسی ایکنچسینڭ نق اوزیدر.

قرآن، حدیث تعریف ایتمش مؤمنلر.

جناب حق تعالی حضرتی اوزی تعریف ایتمش ایمان ایله مؤمن اولان اسلام دنیاسنی «انما المؤمنون اخوة» دیو برقارنداش ایتمشدر. «قد افلح المؤمنون اولئك یرثون الفردوس» دیو منگو بخت وسعادتی ایله خبر ویرمشدر. وکان حقا علینا نصر المؤمنین (روم ٤٧ آیة) آیت ایله حق سبحانه یاردم ویرونی اوزینڭ اوزرینه التزام ایتدیکنی خبر ویرمشدر. «اولئك حزب الله» دیو اوزی تعریف ایتمش ایمان ایله مؤمن اولغانلری «حزب الله» دیو اسمله‌مش‌در. «حزب الله» اسمیله اسمله‌مش مؤمنلره «الا ان حزب الله هم المفلحون» قول مقدسلریله دنیا واخرت سعادت ایله یاشایه‌چکلرنی بیان ایتمشدر. «فان حزب الله هم الغالبون» (مائده ٥٦) دیو جناب حق اوزی

---

[1] تیمر یوللر صالدوولر شوصه‌لی یوللر توزولر، شهر وقریه‌لر واملرنی پاك وکیڭ ایدولر... هر قایوسی ایماندن‌در. دیمك مسئله عمرانیه ایماندن‌در.

تعریف وبیان ایتمش مؤمنلرنك تنازع بقا قانوننده بیوك نفوذ وقوت ایاسی اولوچلقلرنی ومسعود پاشایه‌چکلرنی وعده ایتمشدر.

اوشانداق رسول الله افندمز حضرتلریده، اوزی اوگره‌تمش ایمان ایله مؤمن اولغان ملتنی « المؤمن للمؤمن کالبنیان یشد بعضه بعضا» دیو بتون مسلمانلری برسی ایکنچسینه یاردمچی حمایه‌چی ایتمشدر. « وهم ید علی من سواهم » دیو بتون ملت اسلامیه حیات وسعادتلرینی برته‌ن اولاره‌ق صاقلاوچی مدافعه ایدوچی اولوچلقلرنی ایمان ییمش (میوه) لرندن قیلمشدر.

قسقه‌سی: الله تعالی حضرتی وآنك ایلچیسی اولان رسول الله افندمز حضرتلری توزومش ایمان ایله مؤمن اولغان ملت، برقارنداش، کوزل اخلاقلی، عزم ایاسی، فدائی، قهرمان، انعام واحسانچی، بتون کشی دنیاسینه بخت استاوچی، ایزگولکده نمونه، ناموس وشرفنی صاقلاوچی، شفقتلی ولی نعمت، خالص الله بنده‌سندن عبارتدر.

بو عصرده اسلام دنیاسینك ایمانی

ایمدی بو کونك اوچیوزملیوندن آرتق اهل اسلامك ایمان وعقیده‌لرینه، ایمان وعقیده بیشکی اولان دینی مکتب ومدرسه‌لرینه طوغرو کوزیله قاراساق، حسرتله کوره‌مزکه، اسلام دنیاسینك بلدیکی واوگرندیکی ایمان وعقیده، قرآن کریم اوگره‌تمش ایمان وعقیده دگللر.

بتون عقیده وایمان کتابلری جانسز، روحسز، نورسز، نیگزسز، خالص دین اسلامغه خلاف بر فهرستدر. ایمان وعقیده‌نی بو قدری خطا ویا کلش یولده تلقین وتلقی ایدو، فقط بزم روسیه مسلمانلرنده‌غنه دگل، بلکه مصر، مدینهٔ منوره، شام، اسلامبول کبی اسلام مرکزلرنده‌ده (بر ایکی استاذ استثنا ایدلسه) شول یولده تعلیم ایدیله‌در.

زیرا درسلرنده اولدم، طـکلادم، ایمان فهرستلرنی کوزدن کیچردم.
شرق وغربده‌گی اسلام دنیاسینڭ عمومیتله‌بلدیـکی ایمانی: «هوالتصد-
یق بما علم‌مجیٔ النبیعم» یاکه «اقرار باللسان‌وتصدیق بالقلب
بماجاء‌به محمدعم» دن عبارت‌در. ایمان تفصیلیده: «آمنت بالله وملا
ئکته وکتبه ورسله والیوم الاخر والقدرخیره‌وشره من‌الله‌تعالی‌والبعث
بعدالموت» در. یکرمی اوطزیل‌لر بوینچه‌علوم‌دینیه، الهیات‌ایله‌عمرلر
نی اوزغـارمش دمـلا ـ خواجه‌لرڭ بلدکلـری شول ایـمان‌در.
ایمانـی اعتقاددن عبارت دیو تعریف ایتکان دین عالملری، البته
اول تعریف‌لرنی ایمانڭ معنای شرعیسی دیورگه مجبورلر. ایمدی
شرعی معنالر ـ تعریفلر، شارعڭ تعریف وایضاحلرنـدن آلنـمش
معنا اولووی لازمدر. حال بوکه بوتعریفلری، یوقاروده الله تعالی‌نڭ
ورسول الله افندمزڭ تعریف وایضاح ایتمش ایماننه هیچ بر طوغرو
کلمایدر، بلـکه بتونلای قران وحدیث روحینه خلاف اولدغینه یو-
قاروده بیان ایدلمش آیت‌لر وحدیث‌لر هر قایوسی قطعی دلیل‌لر
در. بناءً علیه بوکونده اسلام دنیاسینڭ یورا کینه آلونمش وجانینه
امتزاج ایتدرلمش ایمان، قران کریم ورسول الله افندمز اوکرتمش
ایمان دکلدر.

اسلام دنیاسینک ایماننی تعیینی

شولایوق ایمان آرته‌می یا که که‌میـمی؟ مسئله‌سیده عقیده کتا-
بلرمزده مسئله اعتقادیه کبی صانالوب ماتریدی طرفلری ایـمان
آرتمیده که‌میمیده دیـو قرار ویـرمشلر. حـال بوکه ایـمان تصدیق
واعتقاددن عبارتدر، زیاده نقصاننی قابل دکل‌در. دیـکان قرار،
بتون اساسیله قران کریـم وسنة نبویه‌گه خلافدر. [1] زیرا ایماننڭ

[1] برنچی جزء ١٦ صحیفه

آرتو وکه‌مونی قابل اولووی بتون قران کریمنڭ شهادتیله ثابت‌در. لیزدادوا ایمانامع ایمانهم، ولـکن لیطمئن قلبی، واذا تلیت علیهم ایاته زادتهم ایمانا اولئك هم المؤمنون حقا. ۲) بتون حدیث شریفلر ایمانڭ زیاده نقصاننی قابل اولوویـنه شاهدلردر: امام بخاری حضرتلری ایمانڭ زیاده ونقصاننی قابل اولدیغنی اثبات ایدر ایچون آیرم برباب‌یازمشدر. بلورگه آرزو ایدن افندیلر مراجعت ایتسونلر، امام مسلم حضرتلریده صحیحنده بیان ایتمشدر. ۳) قرآن کریم ایله رسول الله افندمز بیان قیلمش ایمان: اعتقاد، عبادت، فضائل اعمال‌اخلاق حیمده، سعادت انسانیه‌دن عبارتدر. بناءً علیه‌هیچ شبهه سز ایمان آرتو وکه‌مونی قابل‌در. برملتڭ سعادتی حیات اجتماعیه‌سی ایمانیله متناسبدر: ایمان اجتماعیی کامل وقوتلی اولسه، اول ملتڭ سعادت وبختیده کامل‌در، ایمان اجتماعیی نه نسبتده ضعیف اولسه سعادت ملیه‌سیده شول نسبتده ناقص‌در. بو ایسه بوکونده کوز آلدمزده آب آچق کورنمش حقیقت اولدیغندن نظری صورتده اثبات ایده‌رگه حاجت یوقدر.

ایمدی ایماننی آرتمی که‌میمی دیگان اعتقاد، الله کتابینه ورسول‌اللهنڭ سنتینه خلاف بلکه کلام‌اللهنی تغییر وسنة رسول اللهنی تحریف‌در. مونه شونڭ ایچون‌بواعتقاد اسلام دنیاسنی استادیکی کبی ایزمش، بتون کمالاتینه قاره استحکاملر قویمش، ترقیات اسلامیه‌غه قارشی توشمش، الڭ آقتقده اسلامنی آست اوست ایتمشدر. زیرا ایمان،مجرد مؤمن بەلرنی تصدیق‌دن عبارت اولوب، هیچ آرتوکه مونی قابل اولماسه، ملت‌ده‌شوندایـن طار دائره ایله چیکله‌نمش اعتقادده‌غنه یاشاسه، بتون سعادتیده‌شول کلمهٔ توحیددن گنه ومؤمن بەلرگه اعتقادندن‌غنه کوتسه، اول ملت ایچنده‌عملده ایز گولکده

---

۲) برنچی جزء ۳۸ صحیفه من‌رأی منکم منکرا فلیغیره بیده فان‌لم یستطع فبلسانه فان‌لم یستطع فبقلبه وذلك اضعف الایمان.

اوظشو فکری سونه، طبیعتنڭ آقندسیله تکامل قانونچه کمالتکه آغو عزملری بته، ترقیات مستمرهسینه سکته کله، روحی سونه، کون بکون فکری توبانلهشه، سعادتنی اونوطه. هم چن درستیده، حاضرده اسلام دنیاسی، شوشی حسرتلی نقطهغه، تمام خرابه حالینه یاقنلاشمشدر. ذاتا بویله اولمای ممکنده دگل؛ چونکه بو کونده اسلام اوگرهتمش ایماننڭ یوزدن بریده اسلام دنیاسنده یوقدر. یوره گمزده گی، روحمزدهغی شول یوزدن برگنه اولغان ایمانده فقط بر رسمیت، مجرد بر نیچه سوزلردن گنه عبارتدر. معناسی وحقیقتنی بلودن اسلام دنیاسی محرومدر. شول جانینهامتزاج ایتدرمش ایماننی تعریف وتعیینده خطا ویاگلش در. خطا ویا گلش بر نیگزه صالنمش بنا یاشامهیهچکی کبی خطا ویا گلش تعریف ایدلمش ایمانغه بناء ایدلمش اسلام دنیاسیده یاشامهیهچکدر. شوشی کونده اسلام دنیاسینڭ هلاکت وانقراض چوقری قرینده طورمشیده، شول اللهنڭ اوگرتمش ایمان واعتقادینه خلاف ایدیلوب اختراع ایدلگان ایماننڭ آچیغ وحسرتلی نتیجهلریدر. عجبا! شارعمزنڭ اوگرهتمش ایمانی ایله مؤمن اولورغه وقت کلمهمشمی؟ اللهنڭ اوگرهتمش ایماننی براقبده آنڭ یرینه باشی آیاغی کیسك، روحسز یاصالما بر ایماننی ترجیح ایدهرگه حقمز وارمی؟ انصاف ایدهرك اللهنڭ مؤمن دیو اسملامش بندهسی اولورغه وقت کلمهمشمی؟

ایمان، عقیده کتابلرمز

اسلام قارایشنده مسئلهء اعتقادیهلر، اللهکتابی ایله قطعی صورتده اعتقاد ایدلوی لازم ایدلمش حقیقتلردر. اول حقیقتلرگه تسلیم ایدلمد یکده کشینڭ سعادت ابدیهدن محروم اولوی لازمدر. بناء علیه،

مسئله اعتقادیه، فقط قطعی صورتده قرآن کریم ایله ثابت حقیقتلر در. بتون عقیدهلره مدار فقط قرآندر. (ان الهدی هدی الله). جناب حق طرفندن اعتقاد ایدلوی فرمان ایدلمهمش مسئلهلر، مسئله اعتقادیهدن دکللردر: دلیل ظنی ایله هیچ بر مسئله اعتقادیه ثابت اولماز، دلیل ظنی ایله ثابت اولغان مسئله، هیچ مسئله اعتقادیهدن اولماز ایمدی بزم اسلام دنیاسینڭ قولنده اولغان عقیده کتابلرینڭ اڭ مشهور واڭ معروفلرینه قاراساڭ، اوّلندن آخرینه قدری مسئلهلری تیکشرساڭ کوبرهگی اسلامڭ روحینه خلاف ترتیب ایدلمش، حتی عقیدهنڭ توب ونگزلری خطا ویاڭلش قورلمش، عقیده اسلامیهدن اولماغان مسئلهلر بری آرتندن بری تزلمش: آوروپا، آسیاده اڭ معروف ایمان دستوری اولغان شرح العقاید العضدیه (ملاجلال) نی قولغه آل، قاره، اڭ الك عقیده اسلامیهنی بیان ایدرگه باشلادیقده عقیده اسلامیهگه اساس ایدوب توبانده‌گی حدیث ایله کتابنی باشلای: قال النبی ع م: ستفترق امتی ثلاثا وسبعین فرقة کلها فی النار الا واحدة. قیل من هم؟ قال: هم الذین علی ما انا علیه واصحابی. صوڭره حدیثنی امام ترمذیدین کوچردیکنی بیان ایدهرك «هم الذی علی ما انا علیه واصحابی» ایله بیان ایدلمش فرقهٔ ناجیهنی امام اشعریکه تابع و مقلد اولغان اشعریچیلر (اشاعره) دیو تعیینلی. اشعریلرڭ خبر واحدگه مستمسك اولدیقلرنی، کوبرهك اصوللرده باشقه فرقهٔ اسلامیهگه مخالفت ایتدیکلرنی فرقهٔ ناجیه ایدوب تعیینلرگه دلیل وشاهد ایده. یعنی خبر واحدنی اعتقادغه اساس ایدر، اختلاف افتراق ایدو، اشا-

---

١) «بنم امتم یتمش اوچ بولمگه بولنورلر. بارچهسیده جهنملك اولورلر، آنجق برسیکنه؛ «آنلر کملر» ؟ دیگان سوألگا: بنم وصحابه (شا کرد) لرم دیننده اولغانلردر» دیکمدر. ملا جلال افندی روایت ایتکان حدیثڭ متننی سنن ترمذیده طابمهدم. «افتراق هذه الامة» بابنده روایت ایتمش حدیث اولسهده، اول حدیث باشقه عباره هم باشقه روحدهدر. ملا جلال الدین افندی ایتکاندای ملت اسلامیهنی تفریق مقامنده صریلهنمهمشدر. بلکه چن درستی، ملت اسلامیهنی اختلاف افتراقدن صاقلر ایچون ایتلمش مقدس نصیحتدر.

- عره‌نی فرقهٔ ناجیه ایده! ظنی اولـغان دلیـللر ایـله ثابت اولان عقیده، اختلاف وافتراق (العیاذ بالله) رسول‌الله افندمزڭ «ما انا علیه واصحابی» دیوتوصیه ایتمش دینی اولا! مونه ملا جلال حضرتلریڭ بوسوزلری عقیدهٔ اسلامیه‌غه اساس (نیگز) در. بتون عقیدهٔ اسلا- میه‌نی شوشی نیگز اوستنه توزومشدر. لـکن، بونیگزی شـول قدری چورکدرکه، عقیده اسلامیه نامنه اسناد ایدوبیله اویاتدر. رسول‌الله افندمزڭ شان وشرف مقدسلرینه جنایت‌در.

عفو ایدگز، مؤلف افندی بوحدیثڭ متننی تغییر ایله روایـت ایتمش، روحنیڭ یاکلش آڭلامش، شونڭ ایچونده‌بوحدیثنی اختلاف افتراقغه یول آچار روحده تلقین ایتمشدر. همچن ودرستیده شوشی اختلاف قاپوسندن کروب عقیده کتابنی یازوب چقمشدر. امام ترمذی «افتراق هذه الامة» بابنده روایت ایتکان حدیثڭ متنی بویله‌در:

لیأتین علی امتی ماآتی علی بنی اسرائیل حذوالنعل بالنعل حتی‌ان کان منهم من‌أتی امه علانیة لـکان فی‌امتی من یصنع ذلـك، وان بنی اسرائیل تفرقت علی ثنتین وسبعین ملة وتفترق امتی علی ثـلاث وسبعین ملة کلهم فی‌النار الا ملة واحدة، قالوا: من هی یارسـول الله؟ قال‌ماانا علیه‌واصحابی» حدیث حسن، غریب. بومتن عبدالله بن‌عمرو حضرتلرندن‌در. ابوهریره حضرتلرندن «تفرقت الیهودعلی احدی وسبعین فرقة اواثنتین وسبعـین فرقـة، والنصاری مثل ذلـك آه» عباره‌سـیله روایت ایدلمشدر. حدیث بوطریق ایله امـام ترمـذی نظرنده حسن‌در صحیح‌در.

حدیثڭ ترکچه مفهومی: اسرائیل بالالری اوزرینه کلمش حال، نه ق بنم امتم اوستینه‌ده کلور. حتی‌که آنـلردن براو اڭ یمان اش اشلر ایسه، بنم امتلرمدن بونی اشله‌گانلر اولور! اسرائیل بالالری یتمش ایکی ملت‌که (یعنی کوب فرقه‌گه) آیرلمشلر، بنم امتم یتمش

اوچ‌که یعنی دها کوبره‌ك فرقه‌گه آیرلشورلر. بارچه‌سیده جهنم‌لك اولورلر، مگر بر سیگنه؛ صحابه‌لر: «ای رسول خدا! اول (جهنم‌لك اولماغان) فرقه‌نی؟ دیوصورمشلر. رسول‌الله افندمزده «بن‌وبنم‌صحابه‌لرم (شاکردلرم) دیننده اولغان‌لر» دیو جواب ویرمشدر.

مونه بوحدیثك افاده‌سندن بك آچق آڭلاشیله‌که رسول‌الله افندمز حضرتلری ملت اسلامیه‌نڭ اختلاف افتراق یولیـنه کروب یهودیلر کبی دین‌لرینی تحریف وتبدیل‌که اوغراتماسونلر، وافتراق نتیجه‌سی اولاره‌ق انقراض و هلاکت‌که توشماسونلر ایچون ملتیمنڭ کـلاچك حالنی قایغرتوب سویله‌مش تدبیر وتنبیه‌لریدر. اختلاف وافتراقڭ آچیغ نتیجه‌لرنی تاریخی صورتده کورگازوب اتفاق واتحادگه دعوت ایتمش نصیحت‌لریدر. اختلاف وافتراق ایده‌رك تورلی مذهبکه بولنمش فرقه‌لرنی جهنم عذابیله قورقتویـده بوکا شـاهددر. یتمش اوچدن مقصدیده صان وعدد معناسی مراد دگل‌در، بلـکه کوبچیلکدن کنایه‌در. یعنی رسول‌الله افندمز اسلام دنیاسینڭ یهودلرگه قاراغانده کوبره‌ك حزب‌که بولنوبندن قورقمشلر شونڭ ایچونده اختلافڭ اوڭنی آلورنیت‌ایله بویله‌تنبیه‌ده اولونمشدر. یوقسه شارعمزڭ‌مقدس‌مقصدی، عقیده وکلام کتابلرڭ اسناد ایتدکلری کبی دگل‌در. مذکور حدیثدن ۷۳ معناسی مراد دیوبده، ملت اسلامیه‌نی ۷۳ فرقه‌گه‌یتگزرگه طرشوب شیعیه، یزیدیه، امامیه، اسماعلیه، معتزله، رافضی، کبی تورلی‌مذهب لرگه آیررغه اجتهاد ایدو، اسلام دنیاسی مذهبچه یتمش اوچ‌فرقه‌گه طولمادیغنی کورگاچ «بعض وقت‌شاید ۷۳ که‌ایرشمش بولورلر» دیوملت اسـلامیه‌نڭ اختلاف افتراقده ترقی ایدونی رجاء وطمع ایدو قـدر احمقلـق اولورمی؟ شارعمزڭ «ما انا علیه واصحابی» دیو ویرمش مقدس جوابلریده «فرقه ناجیه» رسول‌الله افندمزهم صحابه‌لرڭ دینی ایله متدین اولغان مؤمن‌لر» دیمکدر. رسول‌الله افندمزڭ هم عصر-

سعادتدەگی اسلام دنیاسینڭ دینی: «ان الهدی هدی الله» «ان الدین عندالله الاسلام»، «الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا» کلمهٔ مقدسەلریله افاده ایدلمش دین در. اول ایسە، قران در. شولای اولغاچدن فرقهٔ ناجیه، قران کریم ایمانی ایله مؤمن، قران اعتقادیله معتقد، قران دینیله متدین ومستدل اولغان قران اهللریدر. مونه حقیقت بودر. یوقسە اشعریگه تابع ومقلد اولوب ایمان تقلیدی ایله مؤمن اولغان مقلدلر دگلدر. زیرا عصر سعادتده اسلام دنیاسی ایمان استدلالی ایله مؤمن در. ایمان تقلیدی مذهبچه درست کورلسەده، قرانڭ تعلیمی وروح مقدسی قاشندە مقبول دگلدر، بلکه تقلید مردودر. بناء علیه، قرانڭ مقدس روحینه، مسلکینه خلاف اولغان ایمان وعقیده فلاگی ایله میدانه چقغان بر فرقەنی، فرقهٔ ناجیه دیودن رسول الله افندمزڭ ذمەلری پاکدر. خبر واحدلر صحیح اولسەلرده ظننی افاده ایدەلر، دلیل ظنی ایله ثابت اولغان مسئلەلر، مسئله اعتقادیەدن دگللر. مسئله اعتقادیه، دلیل قطعی قرانی ایله ثابت حقیقتلردر. اویله ایسە خبر واحدنی مسئله اعتقادیەده اساس ایدو، مسئله اعتقادیەنه اولدیغنی بلماوچلکدر. رسول الله افندمزڭ «ما انا علیه واصحابی» دیو اوگرەتمش میزانی بوزودر. ظنغه ایبارمش مسئله اعتقادیەغه اساس نه اولدغینه اصابت ایتممش — بر فرقەنڭ یقین وعلمگه تابع اولان فرقهٔ ناجیەگه مطابق اولمایەچغی بدیهیدر.

ایمدی اسلام دنیاسینڭ اڭ اشانچلی عقیده کتابی، فرقهٔ ناجیەنی تعین ایده بلمازسە، عقیده اسلامیەگه اساس تعییننده خطا ایتسە، افتراق اختلافنی معیار، دلیل ظنینی اساس ایتسە، اسلام دنیاسینڭ عقیده سیده شول نیگز اوزرینه قورلمش اولسە، دینمزنه قدری چورك نیگز اوستینه قورلمش اولور! ایمدی بو قدری چورك نیگز اوستینه تورلگان عقیده ودین، سعادت اسلامیەگه نیچڭ باعث اولسون! جامعهٔ اسلامیەنی

نیچك آستون اوستکه کیترماسون! قران کریم ایله توزلمش دینی قارنداشلکنی، دینی مجتمعنی نه ایچون اوزمه‌سون؟ قران کریمك روحنی نیچك سوندره‌سون! ایمدی اسلام دنیاسی، شول چورك نیگزلی عقیده‌لر ایله هنوز یاشایه‌چکمی؟ یاشاسه، سعادتده ایرشه‌چکمی؟ هیچ! زیرا روحانیلرمز اوزلری مقلد، دینی مدرسه‌لرنك کوبره‌گی تقلید خانه‌در. تقلید خانه‌دن چقغان مقلدلر، هیچ شبهه‌سز خلقغه ایمان تقلیدی اوگره‌ته‌چکلر، قران روحینه خلاف اولغان زهرلر ایله مسلمانلرك روحلرینی زهرله‌یه‌چکلر، عقیده‌سی زهرله‌نگان اسلام دنیاسینك دنیا و آخرت بختسز اولاچغنی کوتده آغلا! . . .

اختلاف امتی رحمة

بعض برلر، رسول الله افندمز «اختلاف امتی رحمة» (امتمك اختلاف ایدوی رحمت‌در) دیو بیورمشدر؛ شولای اولغاچدن شارع اعظمز طرفندن، اختلاف، رحمتدن صانالمشدر؛ سن، اختلاف، افترا قنی رد ایده‌سن بس پیغمبرگه مخالفت ایده‌سك» دیو قارشمه چغارلر.

بن آنلره جوابده دیورم که، بز بو حدیث دیدکگز عباره‌نی قرآن قریم که عرض ایده‌مز: قران کریمك میزانی صغدررمی؟ فرمانلرینه مخالفت ایتمازمی؟ اگرده قران کریمك روحینه خلاف اولسه، هیچ شبهه‌سز رسول الله افندمزك حدیثی اولمایه‌چقدر. بو حدیثنی قرانگه عرض ایده‌رگه باشلاسق قرانده‌گی توبانده درج ایدلگان آیتلری کوره‌مز:

١) شرع لکم من الدین ما وصی به نوحا والذی اوحینا الیك وما وصینا به ابراهیم وموسی وعیسی ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا فیه (شورا ١٣)

٢) ولا تکونوا من المشرکین من الذین فرقوا دینهم وکانوا شیعا کل حزب بما لدیهم فرحون. (روم)

٣) ولاتكونوا كالذين تفرقوا واختلفوا من بعد ما جاءهم البينات واولئك لهم عذاب اليم. آل عمران (١٠٥).

٤) واعتصموا بحبل الله جميعا ولاتفرقوا (١٠٣) آل عمران.

٥) ان الذين فرقوا دينهم وكانوا شيعا لست منهم فى شي (انعام ١٥٩)

٦) وان هذا صراطى مستقيما فاتبعوه ولاتتبعوا السبل فتفرق بكم عن سبيله ذلكم وصيكم به. (انعام ١٥٣).

٧) ولاتنازعوا فتفشلوا وتذهب ريحكم[1] (انفال ٤٦).

مونه بو آيتلرنك برنچسى، اسلام دينى دين عمومى اولوب، دينني حقيله طوتارغه دينده اختلاف ايدشماسكه فرمان ايده‌در. ٢نچسى دينده اختلاف ايدشوب تورلى مذهبلرگه بولنگان مشركلر كبى اولماكز ديو اختلاف وافتراقدن منع ايتمشدر. ٣) نچى آيتده «كيچمش امتلر كبى اختلاف ايدشماكز، اكرده اختلاف ايدشساكز رنجتوچى عذاب ايرشور» ديو اختلافنك ملت باشنيه فلاكت هلاكت كيتوره‌چكنى بيان ايتمشدر. ٤) نچى آيتده: بتون مسلمان دنياسى قران كريمگه طوتنورغه وشول قرآن كريم قويغان دينده اختلاف ايدشماسكه فرمان ايده‌در. ٥ نچى) آيت دينلرنده اختلاف ايدشوب، تورلى مذهبلرگه بولونگان حزبلر جمله‌سندن اولوچلقنى رسول الله‌دن نفى ايده. بناءً عليه رسول الله افندمز، اوزيدنك ملتينك، دينلرنده اختلاف وافتراق ايتمش مشرك ملتى كبى اختلاف ايدشولرينه سبب اولغان «اختلاف امتى رحمة» ديگان سوزينى ملتينه قالدروى هيچ ممكن دگلدر. ٦) نچى آيتده صراط مستقيم اولان دين اسلامغه ايياررگه باشقه تورلى يوللرغه كروب اختلاف ايدشمازكه توصيه ايده‌در. اختلاف ايدشكان تقديرده الله يولى اولان حق دينندن آيريليشه‌چقلرى بيان ايده‌در. ٧) نچى آيت «ملت اسلاميه‌نى اختلاف ايدشمازگه بيوره، اگرده اختلاف ايدشساكز، ضعيفله‌نورسز، كوچكز بته‌ر.» ديدر. بناءً عليه

[1] ريح سوزى اصلده ييل معناسنده اولسه‌ده بو آيتده كوچ قوت معناسى مراددر. تلمزده يكتك ييللى زمانى ديگانده‌گى ييل سوزى كبيدر. «نزاعلاشماكز، ضعيفلانورسز، ييل كبى دنيانى تتراتوردای شوكت وقوتكز بته‌ر» ديمكدر.

قران کریم قطعی نهیلری ایله اختلاف وافتراقنی حرام ایتمشدر. فقط حرام اولدیغنی بیان ایدو ایله گنه کیچمه‌مشدر، بلکه اختلاف، نه ایچون حرام، اولونڭ حکمت وفلسفه‌لرنیده بزلره بیك آچق بیان ایتمشدر: اوّل الله‌نڭ دیننی طاراتو، اوز گارتودر: ۲) اختلاف شرك وکفرلکدر.» ۳) دینده اختلاف افتخارو کبرنی مستلزم اولوب باشقه مذهبده گی ملتلری تحقیر گه باعث اولاچق، ٤) دینده اختلاف تورلی حزبکه بولنوب جامعهٔ اسلامیه‌نڭ طوزوینه سبب اولاچق ٥) اختلاف وتنازع ملتده ضعیفلك کوچسزلك طوغدرب سلطنة اسلامیه‌نی بتره‌چك، ٦) اختلاف ایدشکان ملتلرڭ باشینه عذاب، — فلاکت هلاکت کلـ یکی کبی اسلام دنیاسینڭ باشینه‌ده هلاکت کله‌چکدر» دیو اختلافنڭ مادی ومعنوی آچیغ وقهرلی نتیجه‌لری اولاچغنی آیره، آیره بیان ایدویله اسلام دنیاسنی اختلافدن طیمشدر.

ایمدی سنهٔ نبویه‌گه کلساك، رسول الله افندمز بتون وقت سعادتلرنده مطلقا کشیلك نامنه اختلاف افتراقڭ طامرنی یوق ایده‌رگه خدمت ایتمشدر. قران کریمده اختلافدن منع ایتکان نهی‌لرنی اسلام دنیاسی ایچنده بالعمل اوگره‌تورگه اجتهاد ایتمشدر. آزغنه بر اختلاف کورسه، شوندوق اختلافڭ قاپوسنی باغلامشدر. اختلافکه، باعث اولغان هر بر سببدن منع ایتمشدر (۱) «فانما اهلك الذین من قبلکم کثرة مسائلهم واختلافهم علی انبیائهم» دیو اختلافڭ هلاك ایده‌چکنی بیان ایدوب اسلام دنیاسینه اختلافدن صاقلانونی توصیه ایتمشدر.

ای الله بنده‌لری! بر قارنداش اولوڭز، مسلمان مسلمانڭ قارنداشیدر» الله‌نڭ قدرتی، یاردمی، جماعت، اتفاق ایله‌در» (ید الله مع الجماعة) دیگان نصیحت دینیه‌لریله اسلام دنیاسنی اختلاف ایدشمازگه دعوت ایتمشدر.

(۱) امام بخاری ومسلم حضرتلری روایت ایتمشدر.

ایمدی، مقدس قرآن شریفمز، اختلاف افتراقنی مطلقا حرام ایتمش اولسه، رسول الله افندمز شول قرآن کریمنی بزلره اوگرتمش الله ایلچسی اولسه، قرآننك قطعی صورتده حرام ایتمش منکر اشینه رسول الله افندمز مرتکب اولورمی؟ «انما المؤمنون اخوة» دیو قرآن شریفنك توزمش اخوة عمومیه‌سنی بیمررمی؟ نصوص قرآنیه ایله حرام ایدلگان اختلاف افتراقغه قارشی قانون توزبده قرآنگه تناقض ایدرمی؟ «واعتصموا بحبل الله جمیعا» فرمانلریله بتون اسلام دنیاسنی بر قارنداشلقگه دعوت ایتمش ایکن، رسول خدا، الله‌نك دعوتینه قارشی حرکت ایدرمی؟ اختلاف ایله قان دریاسینه باطقان تورلی قوملرنی بر نقطه‌غه جیوب ملك تورلی مشقتلر ایله میدانه کیترمش جامعهٔ اسلامیه‌سنی طوزدررغه یول آچاردای «اختلاف امتی رحمة» دیگان سوزی سویلرمی؟ یوز مڭلرچه اولغان شاکردلری حضورنده اتفاق وعموم قارنداشلقگه دعوت ایتکان وبتون وجودلرنی ملتی ایچنده اتفاق، برلك، برلەشدیرگه خدمت ایتکان پیغمبر، «اختلاف امتی رحمة» دیگان بر سوزیله بتون پلاننی، بتون مقدس آمالنی، بتون فدائلکنی محو ایدرمی؟ هیچ ممکن دگلدر.

بز اسلام دنیاسی، اختلاف ایدشدك: عقیده جهتندن اختلاف ایدرك سنی، شیعی، معتزلی، یزیدی، اسماعیلی کبی تورلی مذهبلره بولندك فروع جهتندن، حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی کبی تورلی مذهبلرگه آیرلشدق. معتزله نامنده اولانلر، اوزلری بر طاقم هوائی مسئله‌لر ایله تورلی بولملرگه بولندیلر، شیعیلر ده مسئلهٔ سیاسیه‌نی دین وعقیده‌گه قاتشدروب یکرمیدن زیاده مذهبلرگه آیرلشدیلر.

ای اسلام دنیاسی! خدا حقی ایچون طوغروسنی سویله! الله‌نك ایندرمش مقدس قرآنی، یا ایها الحنفیون! یا ایها الشافعیون! یا اهل السنة! یا ایتها المعتزلة! دیونده ایندیکی وارمی؟ بونداین اسملر ایله تورلی

حزب که بولغورگه کم بیوردی؟ قرانندك قایو آیتی اوگرەتدی؟ رسول‌الله افندمزدن نیندا'ین حدیث وار؟ اولماسه، هیچ اوتانمزدن نه ایچون یاایها‌الذین آمنوا نداء مقدسلرنی طاشلایسکده آنك یبرینه یاایها‌الحنفیون! دیه تبدیل ایلەسن!

اختلافدن نیندا'این رحمت حاصل ایلەدك؟ برمز باشك دورتدن برینه، ایکنچمزده بارچەسینه، اوچونچمزده باش اسمی ایتلورلك قدرینه مسح قیلسەده درست دیرنزاع ایدشدك، بوندن نه فائده ایتدك؟ حرمتلو آدم بالاسینك یارادلمش مادۀ اصلیەسی حقنده «بر مذهب نجس، ایکنچسی پاکدر نجس دکلدر» دیو اختلاف ایدشدك؛ بوندن نه فائده حاصل ایتدك؟ نجس دیومز ایله محترم اولان آدمك وجودنی نجس مادەدن یاصالنغان بر وجود دیو عالم انساننی تحقیر ایتدك دگلمی؟ رسول‌الله افندمز وباشقه بارچه پیغمبرلر، رسوللر، شول مادۀ اصلیەدن یارادلغاچدن، اول مادەده نجس اولغاچدن، سید الکونین اولغان رسول‌الله افندمزك، وجود مقدسلرینه وباشقه رسوللرك وجودشریفلرینه (العیاذ بالله) نجس اولوی لازم بولا دکلمی؟

اختلافك طوغدردیغی رحمت شولمی؟

حنفیلر شافعیلری استثنا مسئلەسی ایچون تکفیره قدر واروب قزلرنی ازدواج درستمی؟ یاکه کتابیەلرمنزلنده ایدیلوب نکاحلانورغه ممکنمی؟ دیگان اختلافلر ایله فقه کتابلرمزنی طولدردق. حتی بعضلرمز «وصح نکاح الکتابیه لا الشافعیه» دیودنده اویالمادق. ای مسلمانلر! بوندن نه فائده حاصل ایتدك؟ هیچ! بلکه کون بکون آرەمزده دشمانلق اوستردك، عموم قارنداشلق یبلرینی اوزدك.

سنی، شیعی، یزیدی، معتزلی اسملریله عقیده جهتندن آیرلشومزده نیندا'ین رحمت حاصل ایتدك؟ هیچ! بلکه عصرلرچه بتماز توگانمز دشمانلقلر حاصل ایتدك. برمز ایکنچمزك قانینه باطدق. قانلی

بەرلشولر، میدانه کیتردك، نه قدری معصوم جانلر، علامەلر حکیملرمزی حبسلرده چرتدك، محو ایتدك، اسلامڭ یوزینه قاره یاقدق. شرقده وغربده شوکت وسلطنت سورگان اسلام مملکتلرینی خریطەلردن یویدق. ایشته بومه رحمت؟ عبادت بابینه کلساك، حنفیلر شافعیلره، شافعیلر حنفیلره نمازلره اویوب اوقو مکروهمی، درستمی؟ دیو اختلاف ایلشدك، نماز وقتلرنی بیله اوز کیفلرمزه ایدیارتورگه تورلی وقتلر تعیینلەدك، حتی دین اسلامڭ نقطهٔ مقدسەسی، عموم قارنداشلکنڭ منبعی، «توحید: اتحاد! اتفاق! انسانیت نامنه محبت!» دیوندأ ایدلگان مقدس طاوشلرڭ مرکزی اولان مکه مکرمەگه وار، هیچ شبهەسز کعبه معظمه یاننده دورت ییرده دورت مذهبکه آیرم محرابلر کوررسن که، اول دورت محراب، افتراق یوللری، اختلاف ثمرەلری، تنازع نتیجەلریدر. دیمك اتحاد واتفاقغه مرکز اولغان کعبهٔ معظمه یاننده دورت محراب تکدك، اسلام دنیاسنی دورت طرفغه طارەتورغه یوللر حاضرلەدك، بتون ییریوزندن اللهنڭ وکیللری اولوب کلگان ٤ یوزمکدن آرتغرەق اهل اسلامڭ کوز آللرینه اختلاف وافتراق قابولرینی آچوب قویدق. العیاذ بالله منبع اتفاق اولغان نقطهٔ مقدسەنی عملی اختلاف ۋیستفکەسی ایتدك. اول زهرلی اختلافنیده مقدس عبادت نامیله مسلمانلرڭ روحلرینه امتزاج ایتدردك!

ای اسلام دنیاسی! کعبه حرمتینه سویلەگز! دینی قارنداشلکنڭ منبعی اولغان کعبهٔ معظمەبزده اختلاف قاپولری اولغان دورت محرابڭ میدانه کلوینه قران روحی مساعدمی؟ امة واحدة اولان اسلام دنیاسنی دورتکه آیررغه خدمت ایدەر دورت امامڭ کعبهٔ شریفه یاننده حاضر طورولرینه دین اسلام راضیمی؟ حاشا! بتون اسلام دنیاسنی بر قارنداش وبر جامعهٔ اسلامیه تحتنده یاشایەچك امت واحده ایتوب دنیاغه وداع ایتکان رسول الله افندمز بوکون دنیایه تشریف ایدەرلرسه، کعبهٔ معظمه یاننده

دورت محراب دورت امامك اولوينه راضي اولورمي؟ عصر سعادتلرنده جمعيت اسلاميه نى طاره‌تورغه سبب اولاچق مسجد ضرارنى يوق ايتدرديكى كبى، هيچ شبهه‌سزبودورت محرابلرنيده ييمرتدرر ده فقط اسلام‌ناميله برگنه محراب ايده‌ر ايدى. مونه اختلاف! مونه اسلام دنياسى!

ايمدى مادام‌كه بو «اختلاف امتى رحمة» ديگان سوزقران كريمكه خلافدر. اسلامك روحينه بسبتون قارشودر. قرانك عالى مقصدينه طاپان طابانه‌ضددر. اسلامك غـايهٔ آمالينه منـاقض‌در. رسول‌الله افندمزك بتون تعليمات نبويه‌سينه خلافدر. بناءً عليه رسول‌الله افندمزك حديثى دكلدر. بلـكه اسلام دنياسنى چرتور وبترر ايچون كرتلـگان برموضوعدر. بناءً عليه اسلام يوزينه قاره ياقغان «اختلاف امتى رحمة» ديگان حديث موضوعنى دينى كتابلرمزدن چغاررغه تيوشدر. منبرلر محرابلرمزدن بو موضوعنى قروب سبروب توگارگه اوّلده‌گى قـالغان ايسلرنيده يووارغه لازمدر.

اوشانداق عالمك حدوث زمانى ايله حدوثنى اعتقاد، حسن قبح مسئله‌سى، صفات واجب ذاتقه عين‌مى ياكه غيرمى؟ ياكه‌عين‌ده‌غيرده دگل‌مى؟ مسئله‌لرى بتون عقيده كتابلرمزنى طولدرمشلر. بومسئله‌لرنى قران كريم ميزانينه طارتساق، هيچ برسى مسئله اعتقاديه دگـل‌لر. فقط قران كريم نظرنده عالمنى مخلوق ديو اعتقاد فرضدر، حـدوث عباره‌سى، حدوث زمانى اسملرى عصر سعادتدن صـوڭره اختـراع ايدلمش‌اصطلاحلردر. عالمك حدوث زمانى ايله حادث اولديغنى اعتقادنى قران كريم فرض ايتمه‌مشسه‌ده عالمنى حدوث زمانى ايله حادث ديمه-مش اسلام عالملرى بيله تكفير ايدلديلر.

حسن قبح شرعى مى ياكه عقليمى، مسئـله سيده هيچ بر مسئله اعتقاديه دكل‌در؛ زيرا جنـاب حق هيچ بر يرده بزلره شرعى ياكه عقلى ديو اعتقاد ايده‌ركه فرمان ايتدكى يوقدر. بلـكه ان‌الله يأمر

بالعدل والاحسان وایتاذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر، قل ان الله لایأمر بالفحشا آیتلر ایله اللهنڭ فرمانی عدالت واحسانغه (حسنگه) مقارن اولدیغنی، نهیلر فحش وقبح غه مقارن اولدیغنی بیـان ایله سکوت ایدلمشدر. اش بویله ایکن، حسن قبح نی شرعی دیگانلر «اهل السنة والجماعه» اسمیله مدح ایدلوب «عقلی» دیمش فرقهسینی لعنت ایدیلوب معتزله اولوب قالدیلر. اللهنڭ امری حسنگه مقارن، نهیی قبحگه مقارن اولدیغی بیان ایدلمش ایکن، نزاع ایدشـورکه نهوجه وار؟

«صفات واجب ذاتغه باشقهمی؟ یاکه ذاتنڭ اوزیمی؟» دیوکویا که حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی تشریح خانهیه کیتربده تحلیل وتفتیش ایدومزنی ایمانڭ کامللگندن صانادق! اللهنڭ صفاتلرنی تـورلی بولمکه بولبده صفات ذاتیهلرنی سیگز یاکه یدی دیو اللهنڭ اوصاف عالیهلرنی چیکسز اولغان عالی اسملرینی برطار دائره وطقسغه صوـ قمقدن هیچ بر انصاف ایتمهدك! الله تعالی اوزینڭ کلام مقدس لرنده رسول الله افندمز اوزینڭ مشهور ومتواتر حدیثلرنده بزلره صفات واجب عین یاکه غیر دیو اعتقاد ایلرگه فرمان ایتدیلرمی؟ صفات ذاتیهسی سیگزگنه دیدیلرمی؟ هیچ! اللهنڭ کنه وحقیقتلری بلنمهدیکی کبی اسم عالیلرینی بـزلره حقیله معلوم دگللردر. اللهنڭ حقیقتی چیکسز اولدیغی کبی کمالات الهیهسی واوصاف عالیهلرینی چیکسزدر. مونه بو مسئلهلر، مسئلهٔ اعتقادیهدن اولماولریله برابر اسلام دنیاسینی طوزدرر ایچون ظور خدمتلر ایتمشلر، اختلاف افتراقدن عبارت بیوك یارهلر آچمشلر، بزمزی ایکنچیمزگه هجوم وتجاوز ایتدرردای دینی دشمانلقلر میدانه کیترمشلر.

اوشانداق اللهنی کوز ایله کورو ممکنمی یوقمی؟ مسئلهسیده اسلام دنیاسینڭ باشینی قایناتمش: معتزله اهل سنت کبی تورلی

فرقه‌لرگه بولنورگه، ملت اسلامیه ایچنده دینی دشمانلق اوسوگه یول آچمشلر، حال بوکه بو مسئله‌ده مسئلهٔ اعتقادیه دکلدر. چونکه «الله‌نی کوررز» دیو اعتقاد ایده‌رگه هیچ برفرمان الهی یوقدر. هر ایکی فرقه‌نڭ دلیل‌لری تیکشرلسه، تحقیق میزانینه صالنسه، ادراك بالبصر والبصیره آڭلاشیلسه، نزاعلری نزاع لفظیدر. هر ایکی طرفڭده کیترمش دلیل‌لری اولسه‌ده برسینڭ دعواسنی گنه اثبات‌که یانفی‌که قطعی دلالت‌لری یوقدر. شولای اولغاچدن بومسئله‌ده مسئله اعتقادیه‌دن دکلدر.

شولایوق حرام رزقمی دکلمی؟مسئله‌سیده‌مسئله اعتقادیه دکلدر. البته، افتراق ونزاع‌که یول آچودن باشقه‌غه هیچ فائده‌سی اولمامشدر. ومامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها (هود - ٦) نص لری وار ایکن رزقنی حلال‌گه‌گنه خصر ایده‌رکه نیندایندلیل وار؟ حیوانلرڭ ییدیغی نجس‌لری بیله شارع طرفندن رزق دیو یاد ایدلدکدن صوڭره «شرعا» رزق نیندایندن معناده استعمال ایدیله؟» دیو نزاع ایدشونڭ هیچ فائده‌سی یوقدر. بیگره‌کده الله‌نڭ بیانندن‌صوڭده بیان ازله‌وچیلك عبث‌در.

اوشاندق تکلیف بما لایطاق (یعنی بنده‌لرڭ طاقتی یتمه‌کن وظیفه ایله الله‌نڭ تکلیف ایدووی) درست‌می یاکی‌دکلمی؟ مسئله‌سیده عقیده کتابلرمزی طولدرمش واسلام‌دنیاسنیده‌توررلی‌مذهبلرگه آیرمش، اختلافی افتراقغه یول آچمش مسئله‌دندر. حق سبحانه وتعالی‌نڭ «لا یکلف الله نفسا الا وسعها» دیگان مقدس خصرجلیل‌لرینه قاراغانده قران نظرنده تکلیفات الهیه مطلقا وسعکه مستنددر. وعلی الذین یطیقونه فدیة طعام مسکین دیو طاقت مرتبه‌سنده اداء ساقط اولوب یسر وسهولت نیگزلرینه بنا، رخصت‌ایدلدیکی‌نص قرانی ایله‌ثابت‌در.

بناءً علیه وظیفهٔ دینیه‌لرنی اوتاوفقط وسع‌که مستنددر. (*) طاقت‌که مستند دکل‌در. بو ایسه، قران کریم ایله ثابت اولمش حقیقت‌در. شولای اولغاچدن تکلیف بمالایطاق‌نڭ وقوعسی ممکن‌می؟ یاکه امکانی وارمی؟ دیکان عباره ایله بو مسئله‌نڭ عقیده کتابینه درج ایدلشی اساسیله قران شریف روحینه خلافدر. بیگره‌کده تکلیف بمالایطاق درست، حتی واقع‌در دیکان قضیه‌نی عقیدهٔ اسلامیه‌دن صاناو قران نامنه جنایت‌در. زیرا تکلیفات دینیه بمایطاق دکلدر، آنچق بالوسع‌در، لایکلف الله نفسا الا وسعها.

«قران مخلوقمی یاکه مخلوق دکل‌می؟» مسئله‌سیده عقیدهٔ اسلامیه‌دن صانالورغه موافق دکل‌در. زیرا جناب حقڭ قران کریمنده بونی اعتقاد ایده‌رگه فرمان ایتدیککی یوقدر. رسول‌الله افندمزکده بوحقده قطعی امر ووصیت‌لری یوقدر. شولای اولغاچدن بو مسئله عقیدهٔ اسلامیه‌دن دکل‌در. مع هذا بو مسئله، اسلام دنیاسنده بیوك واقعه‌لر ودهشتلی مصادمه‌لرمیدانه کیترمشدر کوب محترم اسلام عالملری بو حقده زندیق کفر کلمه‌لرنی ایشتمشلردر. اسلام دنیاسی ایچنده اختلاف افتراقغه یول وصزقلر آچلمشدر.

تفضیل البشر

اوشانداق «کشی آرتقمی یاکه‌فرشته‌می:» مسئله‌سیده مجرد دلیل ظنی

(*) طاقت، صوڭ قوة، آقتق کوچ معناسنده‌در. محترم لیث حضرتلری «الطوق الطاقة ای اقصی غایته وهو اسم لمقدار ما یمکن ان یفعله بمشقة منه» دیو بیان ایتمشدر. وسع صعه بول کیڭشلك معناسنده‌در: وسع کرسیه السموات والارض، والله واسع علیم، لینفق ذوسعة من سعته وسعت رحمته کل شیء، الم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیها. قسقه‌سی: وسع ماده‌لرڭ افاده‌سینه قاراغانده بیورلمش وظیفه‌نی ادادن کوچ وقوتڭ آرتوب قالونی آڭلاته‌در. طاقت، بتون وظیفه‌نی اوتاوکه بارچه کوچنی احاطه ایده‌در. وظیفه دینیه‌لر، وسع‌که مبنی اولوب وظیفه دینیه‌نی اوتاودن وقتلرمز کوچلرمز آرتدریلوب قالدرلمشدر. اگرده وظیفه دینیه‌نی اداٴ ایدو بارچه کوچ وقوتلرمزنی احاطه واستیعاب ایده‌رلك اولسه ادا واجب ایدلمه‌مشدر بلکه رخصت ایدلمشدر. بناءً علیه بارچه وظیفهٔ دینیه‌نی ادا وسع‌که بناءً ایدلمشدر. شولای اولغاچدن «تکلیف بما لا یطاق» مسئله‌سیده عقیده‌کتابلرمزدن چقارلورغه وقتدر.

ووهم ایله مسئـله اعتقادیه‌دن صانالمشدر. مسئلهٔ اعتقادیه‌دن اولوی دکل، مسئله علمیه‌دن بیله اولورغه موافق دکل در. بلکه مسئله وهمیه در. فرشته‌لر یرشارینه وحی کیترديلر: پیغمبر ورسول‌لره استاذلق ایتدیلر؛ الله‌تعالی‌گه هیچ بر حالده عصیان ایتمه‌یلر؛ فطری وطبیعی صورتنده خالص الله‌غه عبادت ایده‌لر. ازلا وابـدا الله امـرینـه بوی صونه‌لـر. کنه و حقیقت جهتندن قوهٔ مقدسه‌لر، جوهـر نورانیلر. بویله اولدقلرینه قران کریم وسنة نبویه گواهدر. کشیلـر، بونڭ کیـروسیدر: کشیلر فطرت جهتندن نادانلر، (والله اخر جکم من بطون امها تکم لاتعلمون شیاً) اوزلرینی تعلیم ایدوچی مقدس استاذلره محتاجلر؛ جبر وظلم-لریله بتون ییر یوزینی بویایلر، فرشته‌لر اوگرەتـکان مـقدس دین روحی اولماغانده قان توگوچی یرتقچ حیواندن بیله ظالملر، الله امرینه قارشو حرکت‌که میال‌لر، دائما کفران نعمت‌ده‌لر، شکران نعمت‌ده اولولریده وقتلیغنه‌در. ایکی رکعت نمازنی بیله ریاسز اوتادیـکی یوقدر. بتون عبادتی حرکت میخانیکیه قبـیلندن‌در. مـادام‌که اش بویله‌در، بس کشی اوزینی «فرشته‌دن آرتق من» دیکان کبروغرورنی عقیده کتابندن یوق ایده‌رگه تیوشدر. البتة انـسان محترم‌در. مقدس قرانمز بیانیله مکرم‌در. فقط، دینمز کشینی همان کشی طانیدر ایزکو وپاك جانلی بنده‌لرنی فرشته‌لر درجه‌سینه ترقی ایـتدره‌در. لـکن اسلام دینی، هیچ بر زمان کشینی فرشته‌دن آرتق ایدو یا که الوهیت درجه‌سینه کوتارو کبی باطل اعتقاددن پاك‌در. فرشـته‌لرنڭ آدم‌گه سجده ایدوی، آدم دنیاسینه (آدمڭ جزئیاتنی علمی سایه‌سنده) قوه‌لرنڭ اظهار انقیادندن عبارتدر. وعلم آدم الاسماء، فاذا سویـته ونفخت فیه من روحی آه آیت کریمه‌لری بوڭا شاهدلردر.

کرمات اولیا.

اوشانداق «کرامات اولیا حق» دیکان قضیه‌ده ایمان وعقیده کتابلرمزده مسئله اعتقادیه‌دن صانالمشدر. حال بوکه بو مسئله بتون نیگزیله عقیده اسلامیه روحیه‌ه خلافدر. زیرا مسئلهٔ اعتقادیه مطلقا قطعی دلیللر ایله ثابت اولمش وشارع طرفندن اعتقاد ایدلوی فرمان ایدلمش حقیقتدر. کرامت مسیه‌لر، هر قایوسی خبر واحد ایله ثابت اولان مسئله ظنیه‌لردر. هم مسئله اعتقادیه‌لر روحنی سعادت ابدیه‌که ربط ایده‌ر اساس، ودین روحلریدر. کرامتلرك، دینك حقیقتنی اثبات ایده‌رگه ویاکه دینك علویتنی تائید ایده‌رگه هیچ بر مناسبتی یوقدر. بیکره‌کلك اسلام دینی، اوزینك حق بردین الهی اولدیغنی اثبات ایده‌ر ایچون هیچ بر معجزه حسیه‌نی دلیل ایتمه‌مشدر. بلکه معجزهٔ حسیه صورغانلری ردایتمشدر. عقلی؛ طبیعی، علمی اولان آیت علمیه‌لر ایله دین اسلامك حقلقنی میدانه قویمشدر. حتی معجزه عباره‌سیله هیچ بر نرسه‌نی قبول ایتمه‌مشدر. بلکه صوك درجه علمی وعالی اولغان «آیت-دلیل» عباره‌سیله‌گنه قبول ایتمشدر. معجزهٔ حسیه،[1] کرامة حسیه کبی نرسه‌لرکه التفات ایتمادکی، اسلام دینك باشقه دینلرك بارچه‌سندن بلند ویوقارو اولدیغینه دلیل وشاهددر اساسلری طبیعی، علمی، عقلی برنیگزه قورلماینچه، کرامت، معجزه حسیه کبی امور وهمیه وخیالیه‌اره بناءً ایدلکان دینلرك کون بکون درجه‌لری توشه واردیغی، علم ومدنیت آرتقان صایون قدر وقیمتلری یوغالا واردیغی، هم کیت کیده هیچ بر قدری قالمایه‌چغی، بوکونده‌کی علم ومدنیت حرکتندن کورنوب طورمش حقیقتلردر.

بناءً علیه قرآن شریف توزومش دینده کرامت دیکان نرسه‌نك اسمی یوقدر. اسمیده هم عقیده اسلامیه‌دن صانالویده عصر سعادتدن

---

[1] اسراء سوره‌سینه ٩٠-١١٠ آیتلرگه قاره‌لسون. معجزه حسیه‌نی قران شریفنك قبول ایتمادیکنی کوررسن.

صوڭ میدانه کیترلمش بر بدعت نرسه‌در. اسمی وحقیقتی جناب حق طرفندن هم رسول‌الله افندمز جهتندن طانلمامش بر امر بدعتڭ عقیده اسلامیه‌دن اولوی ممکن دکل‌در. بیگره‌کن کرامت کبی نرسه‌لره اعتماد واستناد ایدلمه‌مش بر دین مقدسڭ قدستینی بوندای شیلر ایله قاره‌یتمق، اسلام نامنه جنایت‌در.

ای مسلمان دنیاسی! الله حقینه سویله! بزم کرامتچی ایشانلرمز، کرامت‌صاتوچی صوفیلرمز، کوکلره آشالر، یدی اقلیم گزه‌لر، عرش‌گه‌عروج ایده‌لر، الله ایله یاشرون مناجات ایده‌لر. برشیخ مریدیله کمه‌سز نمازلق ایله دریادن کیچدکده مریدی «یاشیخم مدده دیوواردیقده. دریاغه باطما مشلر، نه وقت مرید، بنده شیخم کبی نه ایچون الله آدون ذکر ایتما یم، یا الله!» دیو الله‌نڭ اسم عالیلرنی ذکر ایده‌رگه باشلادیغی کبی صوغه باطه‌لر... یاکه بد دعا ایده‌لرده کشیلرڭ کوزلرنی صوقر ایدلر، یا که فقیر ایدلر یا که آیاقسز قالدره‌لر، ضعیف ایده لر... کبی حکایت‌لر ایله اسلامڭ پاك مقدس روحلرینه زهرلر ساچه‌لر. عجبا! بزم کرامتچیلرمز عرش‌که آشالر ایکن، نه ایچون هوا کیمه‌سی وظیفه‌سون ایتمه‌یورلر؟ نه ایچون هواغه اوچوبده دشمان عسکرنی کشف ایده‌رك اسلام فائده‌سینه خدمت ایتمه‌یورلر؟ پراخودسز فقط نمازلق ایله دیڭگزدن کیچو کرامتینه مظهراولغاچدن نه ایچون نمازلق ایله فلوط خدمتنی ایتمه‌یورلر؟ یوقسه ملتنڭ کوزون صوقر ایدو، آیاقسز قالدرو، ضعیف ایدو کبی بخنسزلك ایدونی اسلام نامنه شرف‌صانایورلرمی؟ اسلام‌دیننده بددعاء ایدو-چلك ممنوع اولوب رسول الله افندمز «اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون» دیو الڭ آغر جفا وظلم کوردیکی زماننده کافرلره بیله از کو وخیر دعالر قیلمش اولدیغنی بله‌طوربده انصاف ایده‌رگه وقت کلمه‌مش؟ «یاشیخم مدد!» دیکانده صوغه باطمه‌مشلرده، «یا الله!»

دیو حق سبحانه وتعالی‌نڭ اسم عالیلرنی ذکر قیلغـانده صوغه باطه باشلامش دیمك الله‌نڭ اسم عالیلرنی تحقیر، شیخ اوزینی الله تعالی‌دن یوقارو درجه‌گه کوتارو دگل‌می؟ الله‌دن استمدادیرینه عاجز بنده دن استمداد واستعانه ایدونی تلقین ایدوتوحید اساسینه خلاف وقطعا‌حرام اولغان شرککه یول آچو دگل‌می؟ ایمدی، دین اسلامنی تحقیرایترگه، توحید روحندن چغاررغه، الله‌نڭ دینینه مخالفت ایترگه، دینمزنڭ قدر حیثیتنی بترر‌گه خدمت ایتچك بر مسـئله‌نی مسئله اعتقادیه‌دن حساب ایترگه نیندااین ایمان ایله راضی اولورسن؟

امامت - خلیفه‌لك.

عقیده کتابلرمزده امامت - خلیفه‌لك مسئله‌سی بك زور اورن طوتمشدر.

«خلیفه‌لك قریش‌گه‌خاصدر» دیوقرار ویرلمش. بوقرارویرلمش مسئله، قطعی دلیـللر ایله ثابت اولماسه‌ده، شرق وغربده‌گی اسـلام دنیاسینڭ جانینه بو مسئله یبرله‌شمش. بیزله‌شویده بصیرتسز، مجرد تقلید ایله‌گنه اولمش، مسئله اعتقادیه قطعی دلیل ایـله ثابت اولوب اسلام دنیاسنی برنقطه‌غه بیارغه تیوش ایکن، بومسئله، اسلام دنیاسنی، سنی شیعی اسمیـله برسی برسینه قارشو حرکت ایدوچی ایکی بیوك فرقه‌گه آیرمشدر. لـکن، بو مسئله، نه قدری بیوك اولسه‌ده، عقیدۀ اسلامیه‌دن صانالسه‌ده، «خلیفه‌لك قریش‌گه‌در» دیو قرار ویرلسه‌ده، بتونلای خلاف حقیقتدر. قران کریم میزانینه ودین اسلامنڭ روحینه خلافدر. «خلیفه‌لك قریش‌که‌در» دیو دین نـامنه ویرلـگان قرار قدری، دین روحینه خلاف برمسئله یوقدر. مسئلۀ اجتماعیه‌دن خلافت مسئله‌سی قدری یاکلش آ ڭلاشیلوب دینی جهتدن جامعۀ اسلامیه‌نی آستون اوستکه کیترگان مسئله بك سیرا کدر. «خلیفه‌لك قریش‌که‌در»

دیگان مسـئله، «قطعا دین روحینه خلافدر» دییم. بوڭا دلیللرم:

۱) حق سبحانه وتعالی آدم دنیاسنی ییریوزینه خلیفه ایدوی، فقط علمی سایه‌سنده اولدیغنی بقره سوره‌سنده بیـان ایتمشدر. وعلم آدم الاسماء، فلما انبأ هم باسمائهم آه.

۲) طالوتڭ پادشاه اولوب تعیین ایدیلوی، استحقاقی، علمی کوچی و صلاحیتی سایه‌سنده اولدیغی بقره سوره‌سنده ۲٤۷ آیتده بك آچق آڭلاتلمشدر. (ان الله اصطفیه علیکم وزاده‌بسطة فی العلم والجسم والله یؤتی ملـکه من یشأ).

۳) جناب حق، «وجعلنا کم شعوبا وقبائل لتعارفوا» قول مقدسلریله نسل ونسب جهتندن اولان امتیازنی بتروب تورلی نسل وقبیله‌گه بولنو فقط معارفه اوچون اولدیغنی بیان ایتمشدر.

٤) «ان اکرمکم عندالله اتقاکم» آیت کریمه‌لریله امتیاز فقط علم وتقوالق سایه‌سنده اولدیغنی بیان ایتمشدر. «یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات» نص‌لریله الله‌تعالی یوقارو درجه‌گه کوتارونی ایمان وعلم اهل‌لرینه قیلمشدر. شولای اولغاچدن پادشاه، امیر، امام، وزیرلك کبی بیوك درجه‌لرگه ترقی ایدوگه فقط علم، حکمت‌لی اولوچیلق اساس ایدلمشدر. نسب‌که اعتبار ایدلمامشدر.

۵) حضرت یوسفڭ عزیز مصر اولوی، مجرد علم وحکمتی سایه‌سنده اولدیغنه یوسف سوره‌سی شاهددر.

٦) داود وسلیمان علیهمـا السلام حضرتلرینڭ تخت وسلطنت ایاسی اولوچلقلری، مجرد فضلیت وحکمتلری سایه‌سنده اولدیغی مقدس قرانمز ایـله ثابت حقیقتلردن‌در. بنـاء علیه قران شریف قاشنده خلیفه ـ امـام اولوچلق هیچ بر نسل‌گه خـاص دکلدر. بلـکه مجرد علم ایاسی وحکمت سیاسیه‌گه آشنا اولو لازم ایدلمشدر. آنه! اول ذات محترم تله‌سه نیندا‌ین قومدن، تله‌سه نیندا‌ین صنفدن اولسون!

۷) رسول‌الله افندمز حضرتلری «وشاورهم فی الامر فاذا عزمت فتوکل علی‌الله» فرمان الهیلریله اوزینك حرمتلو صحابه وملت اسلا-میه‌سیله کیڭاش واستشاره ایله اداره ایده‌رگه بیورلمشدر. پیغمبرمز اوزی، کیڭاش واستشاره یولیله اشنی اداره ایلارگه بیورلغانچدن ملتنك شورا طریقیله اشلرنی اداره ایلارگه بیورلوچلقلری بطریق الاولی‌در.

۸) اسلام دنیاسینك دائما سعادت وبخت ده یاشاوی، حیاتلری، کیڭاش ومشاوره یولیله اداره ایدلونلاری اولوچیلق، سورهٔ شوراده ۳۸ نچی آیتده «وامرهم شوری بینهم» کلام مقدسلریله اشاره ایدلمش وآڭلانلمشدر.

۹) حق تعالی، «ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها واذا حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل (نساء ۵۸) آیت کریمه‌سیله، اسلام دنیاسینه، مطلقا امانت‌نی اهلینه اوتارگه، حکمدارلیق ایتدیکده کشیلك اسمینه عدل‌لك طوغریلق ایله حکم ایده‌رگه امر وفرمان ایتمشدر. صوڭره «اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم، فان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله والرسول (نساء ۵۹)» فرمان الهیلریله، عدل‌لك وطوغریلق ایله حکمدارلق ایدو ایچون دورت اساس، بیان ایتمش. هم شول دورت اساس اوزره یاشارگه اسلام دنیاسینه توصیه ایدلمشدر. اول دورت اساس: برنچیسی اطیعوا الله فرمانی ایله ثابت اولان قران‌در. ۲نچیسی واطیعوا الرسول‌دن مراد اولان سنت نبویه-در، ۳ نچیسی واولی الامر منکم‌دن مراد اولان ملت طرفندن اش واداره طاپشرلمش وکیل‌لرنك اجماع وقراریله توزلمش قانون ونظام، ٤ نچیسی قران وسنة نبویه روحینه موافق اولان نظر واعتباردر. قران‌ده قطعی صورتده بیان ایدلمش اساس قانونلر، حدود الله اسمیله اسمله‌نوب آنلرنی طاشلاو یا که خلافینه طاوش ویرو منع ایدلمشدر. لکن قانونلر عموم کشی دنیاسی اسمینه سویله‌نوب زمانینه، مصلحتینه، یرینه موافق صورتده قانون توزو، اهل استنباطغه طاپشرلمش هم

بوحقده اولوالامرگه حریت ویرلمشدر. اولوالامرلرده چن علم واستنباط ایاسی یعنی علوم اجتماعیه گه آشنا وجمعیت بشریه نڭ حیاتنی تأمین ایده ردای قانون توزرلك قوه وعلم ایاسی اولسوی ، لعلمه الذین یستنبطونه منهم قول مقدسلریله مراد ایدلمشدر. قانونلری تطبیق ایدو وعمل گه قویوده «یرید الله بکم الیسر ولایرید بکم العسر» قانون مقدسلریله یڭل وآسانلق جهتی الله نڭ مرادی اولدیغی بیان ایدلمشدر. رسول الله افندمزده ملتنڭ اشنی اداره ایچون عامللر (گوبرناتورلر) کوندردیکده [1]« یسرا ولاتعسرا » «یڭللك ایدڭز آغرلق ایتماڭز» دیو یڭللك یولیله قانونلری عمل گه قویارغه بیورمشدر. بناءً علیه قران کریم بیانینه قاراغانده اسلام دنیاسی ایچون توزلگان حکومت، مطلقا « شورا» دن عبارتدر.

١٠) واذا جاءهم امر من الامن اوالخوف اذاعوا به ولوردوه الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم (نساء ٨٣) قول مقدسلریله عمومگه عائد مهم اشلرڭ، اولو الامردن عبارت اولان قانون توزوچی شورا هیئتینڭ نظر وتفتیشلرینه عرض ایدلورگه تیوشلگنی بیان ایتمشدر. هم مذکور هیئتڭ نظر وملاحظه لرندن کیچدکدن صوڭره غنه اول مهم اشلرڭ میدانغه قویلو یا که شایع ایدلونڭ مصلحت اولدیغنی بزلره اوگره تمشدر. بناءً علیه مسئله اجتماعیه ده عمومگه عائد مسئله لرده هرکم اوز بلدیکی کبی حرکت ایدوچلك مصلحت دگلدر، بلکه بوحقده شورا هیئتنه لائحه پرایکتلر تقدیم ایدیلوب شورا هیئتینڭ نظر وملاحظه لریله مصلحت عمومیه گه موافق صورتده حل ایدلوب چغوی تیوشدر. شولای اولغاچدن ملتڭ اشنی اداره برامام یا که خلیفه گه طاپشرلمه مشدر. بلکه قانون توزوچی هیئتڭ

---

١) رسول الله افندمز، حضرت ابو موسی الاشعری ایله معاذ حضرتلرینی یمن گه والی ایدوب کوندردیکی زمانده ایتمشدر. صحیح بخاری ٥ نچی ج (١٠٧) صحیفه ده

نظر و اداره‌لرینه طایشرلمشدر. ایشته قران نظری بودر، قرانگه ایناںمش مؤمن‌لرنڭ‌ده اعتقادی بودر.

١١) (١) «تجدون الناس معادن فخیارهم فی الجاهلیة خیارهم فی الاسلام اذا فقهوا و تجدون من خیر الناس فی هذا الامر اکرههم له قبل ان یقع فیه» رسول‌الله افندمز: «کشیلر معدن کبی تورلی اولورلر، هر حالده امتیاز علم ایله‌در. امیرلك کبی اداره اشینه اڭ موافق کشی، اوزی تله‌ب کرماینچه بلکه خلق تلاویله تعینله‌نمش کمسه‌در» دیمشدر. نسل ونسب جهتینه هیچ التفات ایتمه‌مشدر. امتیاز فقط علم ایله، حکومت اسلامیه‌نی اداره‌گه اڭ یاخشی کشی، تعیینلانو سببلی اداره باشینه کیچمش ذات‌در.

١٢) رسول‌الله افندمز، عبدالرحمن بن سمره حضرتلرینه: (٢) «لا تسأل الامارة، فانك ان اعطیتها عن مسئلة وکلت الیها، وان اعطیتها عن غیر مسئلة اعنت علیها.» «امیرلکنی صورامه! زیرا صوراوکدن ویرلساڭ آڭا اوزڭ وکیل اولورسن، اگر صورامایینچه ویرلمش اولساڭ، یاردم ایدلورسن» دیمشدر. یعنی «ملت طرفندن تعیین ایدلساڭ، الله یاردمچڭ اولور هم ملت سڭا یاردمچی اولور» دیمکدر. مونه بو حدیث ایله، ملتڭ اشنی، ملت طرفندن تعیین ایدلمش ذات اداره ایده‌رگه تیوش اولدیغنی آڭلاته‌در. هم ملت طرفندن قویلغان چاقده «افکار عامه وملت آڭا یاردمچی اولور» دیو حکمت وفلسفه‌سنیده بیان ایتمشدر.

١٣) (٣) رسول‌الله افندمز امیرلکنی صوراغان ذاتلره: «لا نولی هذا العمل احدا سأله ولا احدا حرص علیه» یعنی حکومت اسلامیه‌مزنی اداره ایدوگه اوستامش و آڭا حریص اولمش کمسه‌نی متولی ایتمازبز» یمشدر. بناءً علیه ملتڭ اشینه واداره‌سینه متولی اولوچلق ملتڭ ارزوی وتلاوی ایله اولوچلق رسول‌الله افندمزڭ بیانلاریله ثابت‌در.

(١) صحیح مسلم ٢ جزء ٣٦٨ صحیفه. (٢) متفق علیه حدیث‌در (٣) متفق علیه حدیث‌در.

١٤) كانت بنو اسرائيل تسوسهم الانبياء كلما هلك نبي خلفه نبي، وانه لانبي بعدي، وسيكون خلفاء فيكثرون. يعني يعقوب عهم بالالرينك ادارەلرندە پيغمبرلر سياست ايتديلر، بر پيغمبر اولديسه، آنك ييرينه ايكنچي پيغمبر خليفه اولدی. بندن صوڭ پيغمبر يوقدر. بنم ييرمه خليفەلر اولاچق وكوبەيەچكلر ديمشدر. (متفق عليه) خيار أئمتكم الذين تحبونهم ويحبونكم وتصلون عليهم ويصلون عليكم وشرار أئمتكم الذين تبغضونهم ويبغضونكم آه (مسلم) امامار (خليفەلر) ڭزك اڭ ياخشيرەغی سز آنلرنی وآنلر سزلرنی سودككز هم سز آنلرەو آنلر سزه دعاء ايتديكی ذاتلردر. امامارڭ يمانرەغی،سز آنلره وآنلرڭ سزه آچو توتديغی كمسەلردر. ان امر عليكم عبد مجدّع يقودكم بكتاب الله فاسمعوا له واطيعوا (مسلم) «اسمعوا واطيعوا وان استعمل عليكم عبد حبشي» آه «اگرده سزگه قولاغی كيسك اولان قل امير ايدلسه ده، الله كتابيله اداره ايدەر اولسه، اطاعت ايدڭز، فرمانلرنی طڭلاڭز» ديمكدر. بوخليفەلرگه حكومت واداره‌نی قران كريم ايله بيورلمش اساس وروحغه موافق اداره ايتسەلر، آنلره اطاعت ايدەرگه بيورمشدر. (قران كريمڭ كوستردكی اساس وروح ٨، ٩، ١٠ دليللرده بيان ايدلمشدر) ديمك شارعمز خليفه، امام واميرلرگه قريشدن اولونی توصيه ايتمەمشدر بلكه حبشستاندن اولان قارەقلرڭڭ (اگرده استحقاقی اولورسه) امير اولونی درست كورمشدر.

١٥) رسول الله افندمز جنابلری دنيادن كيچدكلرنده اوزينڭ ييرينه خليفه بلگيلەب كيتمەدی بلكه قران كريم وسنة نبويه ايله عمل ايدلرگه توصيه ايدوب دنيادن كيچدی. ايمدی پيغمبرمزڭ امتينه توصيه ايتمش قران كريمڭ فرمانلرينه قاراغانده حكومت اسلاميه «شورا» دن عبارتدر. برامام ياكه خليفەڭ ادارەسندن عبارت دگلدر. ايمدی رسول الله افندمزڭ قران ايله توصيەسی،شوشی قران كريمڭ

كورساتديكى قانون وحقيقتگه اطاعت ايدو ايله توصيه‌در. بعض برلر، خليفه‌لكنى حضرت على‌گه توصيه ايتمش ديسه‌لرده درست خبر دگل‌در، حضرت على رضى الله‌عنه‌نك بوندا ين وصيت‌نك اولوينه قطعى صورتده انكار ورد ايدوى بوڭا دليل‌در. هم حضرت عمرده عامه صحابه‌نك حضورنده رسول الله افندمزك بوحقده وصيتى اولماديغنى بيان ايتمشدر. بوحقده حضرت عمر وعلى رضى الله عنهمالرك روايت ايتديكى حديث‌لر، بارچه حديث امامارى طرفندن قبول وروايت ايدلمشلر.

١٦) رسول‌الله افندمز حضرتلرى «وانذر عشيرتك الاقربين» فرمان الهيلرى ايندكدن صوكره قريشلرى طوپلايه‌رق «[1] يامعشر قريش! اشتروا انفسكم لااغنى عنكم من‌الله شيأ، يابنى عبدمناف! لا اغنى عنكم من‌الله شيأ. يا عباس بن عبدالمطلب! لا اغنى عنك من الله شيأ، ويا صفية: (عمة رسول‌الله ص م) لا اغنى عنك من‌الله شيأ، ويا فاطمة بنت محمد! (ص ع م) سلينى ماشئت من‌مالى، لااغنى عنك من‌الله شيأ» «اى قريش جماعتى! اوزكزنى الله‌دن صاتوب آلوڭز، بن الله‌دن اولاچق نرسه‌دن سزى مدافعه ايده‌مم، اى عبدمناف اوغللرى! (بالالرى) بن سزى الله‌دن اولاچق شيدن مدافعه ايده‌مم اى عبدالمطلب اوغلى عباس! بن سنى الله‌دن اولاچق شيدن مدافعه ايده‌مم. اى صفيه! (رسول‌الله‌نك عمه‌سى) بن سنى الله‌دن اولاچق شيدن مدافعه ايده‌مم. اى فاطمه بنت محمد! (ص ع م) تلاديكى مالى بندن صور، الله‌دن اولاچق شيدن سنى مدافعه ايده‌مم.» ديو خطبه سويله‌مشدر. يعنى اى قريش جماعتى! ياخشى اشلرڭز ايله اوزكزنى الله طرفندن اولاچق عذابدن قوتقارڭز، صنف ونسب جهتندن امتياز يوقدر. منم سزه ياقن

---

[1] امام بخارى حضرتلرى ٦نجى جزء ١٧ نجى‌ده صحيفه‌ده باب‌التفسيرده روايت ايتمشدر.

امام ابو جعفر محمد بن جريرالطبرى حضرتلرى تفسيرنده ٩ نجى جزئنده ٦٦ـ٦٧ صحيفه‌ده بو حديثنى «اشتروا انفسكم من‌الله» ديو وابن عبد الاعلى حضرتيك ايكنجى روايتنده هم باشقه طريق ايله «انقذوا انفسكم من‌النار ديو روايت ايتمشدر. ترجمه وايضاحده شوشى روايتلردن آقتباس ايله‌در.

قارنداش اولوچلغم، بریگزه بنم آنا اولوچلغم ایله سزی حمایه، رعایه ایدەمەیەچکم، فقط هرکم اوزینی اوزی عمل ایلەگنه خلاص ایدەچکدر» دیمکدر.

قریش خانملرندن براو جزاغه مستحقه اولورلق اشکه اوچرادیقدن صوگره قریشلر قارنداشلرنی رعایه ایدو حقنده اسامه رضی الله عنه واسطه‌سیله رسول الله افندمزدن رجاء ایتمشلر. رسول‌الله افندمز آنلره «(۱)انماهلك من‌كان قبلكم انهم كانوا يقيمون الحد على الوضيع ويتركون الشريف والذى نفسى بيده لوفاطمة فعلت ذلك لقطعت يدها» «سزدن اوّل‌گیلر، قوبانلره جزا بیردیلر، زاده‌لرنی جزاسز قالدردیلر. شول‌سببلی هلاك اولدیلر؛ جانم آنك النده اولغان الله حقینه دییورم‌که، اگر فاطمه، شول اشنی اشلامش اولسه ایدی، قطعا الینی کیسه‌ر ایدم» دیو جواب ویرمشدر.

یعنی منقرض اولمش ملتلرك هلاك اولوینه سبب صنفی امتیازگه رعایه ایدولری اولمشدر؛ ایمدی اسلام دیننده صنفی امتیازیوقدر. بنم قاشمده کریمه‌م فاطمه (رضی الله عنها) وباشقه‌لر برابردر. اگر جزا ایدیلورگه تیوشلی اولدیغی فرض ایدلسه آگاده شول جزانی ویررم دیمکدر.

۱۷) امام محمدبن جریر الطبری حضرتلری تفسیرنده رسول الله افندمزك «ليس لاحد على احد فضل الا بدين اوعمل صالح» ان الله لايسئلكم عن احسابكم ولاعن انسابكم يوم القيامة، ان اكرمكم عندالله اتقاكم (۲)» هیچ برکشینك ایکنچی‌گه آرتقلغی‌یوقدر. فضیلت فقط دین ویاخشی اش ایله‌گنه‌در. قطعا، الله قیامت کوننده حسب ونسبلر تزدن صورمایه‌چقدر. چونکه الله قاشنده الك حرمتلوکز الك تقوا گزدر» (۳)

(۱) امام بخاری حضرتلری حدود بابنده روایت ایتمشدر.

(۲) انما يخشى الله من عباده العلماء نظم جليلينه قاراغانده ان اكرمكم عندالله اعلمكم دیمك اولادر.

(۳) تفسیرابن جریر ۲٦ نچی جزء

حدیثلرنی روایت ایدەدر. ایمدی یوقاروده سویلانمش حدیثلرگه قاراغانده رسول الله افندمزڭ اوگرەتمش دیننده بتون کشی حقوقده تیگزدر. صنفی امتیاز فقط یاخشی عمل ایلەدر. دینی قانون وحکملر حضورنده هیچ بر رعایه وامتیاز یوقدر. درجەدەده تیگزلردر. حقوقـده ده تیگزلردر. شولای اولغاچدن، امیرلك خلیفەلك کبی درجەگه ایرـ شورکه هیچ برصنفی ونسبی امتیاز یوقدر. ملتڭ الڭ حرمتلوسی اولاچق خلیفه، امیرلك کبی درجەگه ترقی ایدو، آنچق مطلقا علمڭ ثمرەسی اولان تقوا وعمل ایاسینه عائددر. اول علم فضیلت ایاسی تلاسه فارـ سیدن تلاسه تورکدن اولسون!

۱۸) [۳] رسول الله افندمز حضرتلری حق سبحانه وتعالی طرفندن « وشاورهم فی الامر » دیو ملتینه اورنەك اولسون ایچون ملتـینه کیڭاش ومشاوره ایله اشنی اداره ایدەرکه فرمان ایلمشدر. رسول الله افندمزده عموم حالینەتعلقلی اشلرنی ادارەده ملتینه کیڭاش ایله اداره ایتمشدر: احد واقعەسنده مدینهٔ منورەدن چغو، چقماو حقنده صحابه لرگه کیڭاش ایتمشدر. کوب طاوش چغارغه اولدیقدن صوڭره احد طاغی یانینه صحابەلر ایله برابر چقمشدر. بدر اسیرلری حقـنده کیڭاش ایتمش، صحابەلر فکرلرنی بیان ایتـمشلر، حضرت عمر ایله حضرت ابوبکرڭ فکرلری برسی برسینه قارشی کلوب هرایکی فکری یاقلاوچیلری مسئلەنی بایطاق اوزا ایتمشلر. الڭ آختده حضرت ابوـ بکرڭ فکری مصلحت کورلمش پیغمبرمزدەموافق کورمش، بس کوـ بچیلك ایله قرار ویرلمش. اوشانداق افك واقعەسندەده صحابـەلره کیڭاش ایتمشدر. باشقه بیوك واقعەلردە همانده ملتینه کیڭاش ایتمشدر. رسول الله افندمزڭ صوڭنده ملت طرفندن بلـگلانمش خلیفەلرده حکومت اشنی هر قایوسی « شورا » اصولیله اداره ایتمشلر. دیمك

---

۳) صحیح بخاری ۸ جزء باب وامرهم شوری بینهم

ادارەنڭ « شورا » اصولیله اولوچیلق اللەنڭ فرمانی و رسول اللەن
سنتی هم خلفاء راشدینڭ سنتی ایله ثابت حقیقتدر.

۱۹) مکه نی فتح صوڭنده بتون مکەلیلرڭ هم بیش اون مڭلر
اسلام عسکرینڭ حضورنده رسول الله افندمز سویلەمش خطبەسند
« یا معشر قریش! ان الله قد اذهب عنکم نخوة الجاهلیة وتعظمها ب
باء، والناس من آدم وآدم من تراب» ای قریشلر! نادانلق زمان
اولغان تکبرلککزی، بابالر ایله اوغلانوچلقکزنی الله قطعا بتر د
کشیلر آدمدن، آدمده توپراقدندر. » دیمش یعنی صنفی امتی
یوقدر، نسلگە اعتبار یوقدر. نسل جهتندن اولغان امتیازنی د
اسلام بترمشدر؛ چونکه بارچه کشیلرڭ توب مادەسی بردر. بس ه
بر کشی حقوقده تیگزدر. دیمشدر. صوڭره رسول الله افندمز «
ان اکرمکم عندالله اتقاکم» آیت کریمەسنی اوقوب امتیاز فقط ع
وفضیلت ایلەگنه اولدیغنی بیان ایتمشدر.

دخیده رسول الله افندمز وداع حجنده: «ایها الناس! ان ربّ
واحد، وان اباکم واحد، کلکم للادم وآدم من تراب، ان اکرم
عندالله اتقاکم، لیس لعربی فضل علی عجمی الا بالتقوی. الا
بلغت؟ اللهم! اشهد، فلیبلغ الشاهد منکم الغائب» ای کشیلر! رب
بردر، آتاڭز بردر، بارچەڭز آدم بالاسیسز، آدم توپراقدن یار
لمشدر. الله قاشنده اڭ حرمتلورەککز اڭ تقوارغکزدر. عربڭ عجم
آرتقلغی یوقدر، آرتقلق آنچق تقوالق ایلەدر. ابا ایرشدردم (آ
تدم)می؟ ای الهی! گواه اولوڭ! ایمدی سز مسلمانلردن حاضر اولغانل
بونده حاضر اولماغانلره ایرشدرڭز، اڭلاتڭز» دیمشدر.

مونه رسول الله افندمز، اڭ صوڭغی حجنده ـ بتون اسلام ملت
ایله کورشو وداعلاشو حجنده ـ یوز مڭلردن آرتق صحابەلرینڭ حضو
رنده صنفی امتیاز یوقلغنی اعلان ایتمشدر. مطلقا عربلرڭ عجم‌تور
کبی باشقه قوملرگه آرتق حقوقغه مالك اولمادیقلرنی بلکه هرقایوس

حقوقده تيگز اولديغنى (حكمت وفلسفه‌لرنى بيان ايله) بتون دنياغه انسانيت اسمنه اعلان ايتمشدر. هم امتياز، فقط علم وفضليت ايله گينه اولاچغنى اعلام ايتمشدر. شوشى مقدس حقيقت‌لرى قيامت‌كه قدرى كله‌چك اسلام دنياسينه ايرشدرونى — «فليبلغ الشاهد الغائب منكم» ديگان فرمانلرى ايله مجلسده حاضر اولغانلره — فرض ايتمشدر. شولاى اولغاچدن «الائمة من قريش» ديو صنفى امتياز ويروب قريشنك خاطرى ايچون بتون اسلام دنياسينه اعلان ايدلمش حقيقتنى قربان ايدوى هيچ ممكن دگلدر.

۲۰) رسول‌الله افندمزك روح مقدس‌لرى دار بقايه ارتقاء ايتديكدن صوڭره مدينهٔ منوره‌ده بارچه صحابه‌لر طوپلانمش‌لر. خليفه صايلرغه كيڭاش ايتشمشلر، هرقايوسى فكر وملاحظه‌لرنى اورطاغه قويمشلر، حضرت عمر رضى‌الله عنه اوظون وجدى خطبه سويله‌ب خليفه‌لك‌گه ابوبكر الصديق حضرتلرينك صايلانوى تيوش اولديغنى تورلى وجه‌لر ايله بيان ايتمشدر. صحابه‌لر خطبه‌نى گوزه‌ل صورتده طڭلامشلر، حقيقتنى آڭلادقدن صوڭره حضرت ابوبكرنى خليفه‌لككه صايلاب بيعت ويرمشلر. حضرت ابوبكرنى خليفه‌لككه صايلارغه خانملرده قاتناشمشلر، مكر رسول‌الله افندمزك كريمهٔ مباركه‌لرى حضرت * فاطمه، طاوش ويرمه‌مش، هم حضرت على‌ده باشده راضى اولمه‌مشدر. لكن بتون صحابه‌لرك طاوشينه قاراغانده اوچ دورت طاوش تاثيرسز قالمشدر.

صوڭره حضرت ابوبكر الصديق جنابلريده دنيادن كوچه‌چكى آڭلاشلديقدن صوڭره امضا اصوليله حضرت عمرنى اوزينك يرينه خليفه‌لك‌گه صايلاتمشدر. حضرت عمرده جانى طرفندن جنايت ايدلدكدن، آخرت‌كه كوچه‌چكنى سيزدكدن صوڭره، ايكى قاطلى صايلاو اصوليله

* حضرت فاطمه صايلاماو فكرنده دوام ايده‌رك رسول‌الله افندمزدن آلطى آيدن صوڭره وفات ايتمشدر. بوندن صوڭ حضرت على حضرت ابوبكرنى صايلاوغه طاوش ويرمشدر.

خلیفه صایلرغه توصیه ایتمشدر. برنچی درجه‌گه کیلر نی صایلرغه موا ق اولدیغنی ملت‌که عرض ایله‌رك آلطی کشیدن مرکب برهیئت شورا کوسترمشدر. (۱) یاشدن الوغلق هم رسول‌الله افندمزنڭ کیاوی اولوچلق شرفله ممتاز اولغان حضرت عثماننی هیئت‌شورانڭ کوبره‌گی ترجیح ایتدیکندن خلیفه اولوب صایلانمشدر. حضرت عثمان شهید اولدیقدن صوڭره امویه‌لرنڭ مکر وحیله‌لری واسطه‌سیله ملتڭ طاوشی ایکیگه آیرلمشسه‌ده کوبچیلك همانده حضرت علی طرفنده اولدیغندن حضرت علی خلیفه اولاره‌ق صایلانمشدر. صوڭره معاویه‌نڭ حیله ومکری و ــ عمرو بن العاصنڭ دسیسه‌سیله قران کریمڭ فرمانلرینه ظلم ایدلدی. صایلاو قانونلری بوزلدی. شورا فرمانلری یرتلدی مقدس قرانمزنڭ کورستمش صراط مستقیم‌لری آستی اوستکه کیترلدی. برکشینڭ منفعت شخصیه‌سی ایچون مقدس اسلام قانونی قربان ایدلدی بودسیسه قیامته قدری اوڭالمازلق صزقلر آچدی، ملت اسلامیه ایچنده اولان عموم قارنداشلك یبلرنی صارصتدی، ملتی تورلی فرقه‌گه آیردی. اعتقاد وسیاست جهتندن تورلی مذهبلر میدانه کلوب انما المؤمنون اخوة، ولا تفرقوا، آیتلری آیاق آستنده طاپطالدی، ایزلدی. ایشته بونلر تاریخ ایله ثابت حقیقتلردر.

بناً علیه صحابه‌لر، حکومت اسلامیه‌گه باشلق ایله‌چك خلیفه‌نڭ ملت طرفندن صایلانوب تعین ایدیله‌چکنه قرار ویره‌شلر؛ شونڭ ایچونده دورت خلیفه‌نی صایلاب تعیین ایتمشلر. البته اصحاب رضی‌الله عنهم وحی دورنده اولدیقلرندن قران کریم ودین اسلامڭ روحنی وحقیقتنی چن‌چنینه آڭلادیقلرندن ایچون بویله صایلاو اصولیله حکمدار تعیین ایتمشلر. خلیفه‌لرده ملت اسلامیه ایله مشاوره وکیڭاش ایدو اصولیله حکومت نی اداره ایتمشلر. افکار عامه‌نی الڭ برنچی کوز اوڭنده طوتمشلر. ایرلر

(۱) آنلر حضرت علی، عثمان، عبدالرحمن، سعد، الزبیر بن العوام، طلحة بن عبیدالله جنابلریدر. (ابوالاثیر)

وخانملرده حکومت واداره تشکیل ایتوده قاتناشمشلر. ایشته قرانك کوسترمش حقیقتی بودر. حکمدار - خلیفه اولوچلق برنسلگه خاص دگلدر. تلاسه قایو قومدن، تلاسه قایو صنفدن اولسون، فقط معرفت وسیاست ایاسی، علم صاحبی اولوی شرط ایدلمشدر.

بعض بر افندیلار مینم بو تحقیقمه قارشی «الائمة من قریش» دیو روایت ایدلمش حدیث مشهور وار، حضرت ابوبکر بوحدیثنی روایت ایتمش، صحابه‌لرده موافقت ایتمش، شولای اولغاچ، خلیفه‌لك قریشکه عائد اولوچلق حدیث رسول ایله ثابتدر» دیو اعتراض ایده‌رلر. لکن بوروایتنی قورال ایدوب بنم بیان ایتمش حقیقتمنی هیچ بر ییمره‌چك دگللر؛

۱) بوحدیثنك رسول‌الله‌دن ثبوتی قطعی دگل، اگرده قطعا ثبوتی معلوم اولسه ایدی، اوس وخزرج قبیله‌سندن اولغان انصار رضی الله عنهم بو حدیثکه قارشی حرکت ایتمازلر سعد ابن عباده حضرتلری کبی بیوك ذاتلر، بو روایتکه قارشی «منا امیر ومنکم امیر» دیگان دعواسنده اصرار ایتمازلر ایدی.

۲) خلافت مسئله‌سی صوك درجه مهم مسئله‌در، اگرده بوحدیثنك ثبوتی اولسه بتون صحابه‌گه معلوم اولور ایدی حالبوکه انصاررضی‌الله عنه بوکا تسلیم اولمامشلر بلکه قارشی حرکت ایتمشلر.

۳) صحابه‌لر، رسول‌الله‌دن‌روایت ایدلمش حدیث معلوم اولسه، هیچ برنزاع واختلاف چغارمغانلر. ایمدی «الائمة من قریش» دیگان حدیث ثابت اولسه ایدی، انصار رضی‌الله عنهم جنابلرینك مخالفت ایدولری هیچ برممکن دگل ایدی. بالخاصه، انصار، رسول‌الله افندمزك برسوزی ایچون بتون وجودلرنی قربان ایتدیکلری معلومدر. دیمك «الائمة من قریش» حدیثنك ثبوتینه ایناماه‌مشلر؛ شونك ایچونده اختلاف ایدمشلر.

٤) خلفاء راشدیندن اولان عمر وعلی رضی الله عنهما حضرتلرینك روایت ایتمش حدیثلریله رسول الله افندمزك خلافت - امامت حقنده هیچ وصیت ایتمادیکی بلکه امت اسلامیه‌نك اوز اختیارلرینه قالدرلدیغی هیچ شبهه‌سز معلومدر. اگرده رسول الله افندمزك «الائمة من قریش» دیو خلیفه‌لكنی قریشگه تخصیص ایتکان وصیتی اولسه ایدی، عدالتنك نمونه اولان حضرت عمر، منبع العلم اولان حضرت علی جنابلری مطلقا خلیفه‌لك حقنده رسول الله وصیتی یوق دیماز لر ایدی. هم حضرت عمر «لوکان سالم (۱) مولی ابی حذیفة حیا استخلفته وقلت لربی ان سألنی، سمعت نبیك یقول: ان سالما شدید الحب لله» دیگان سوزیله «الائمة من قریش» حدیثنك حضرت عمر قاشنده مقبول اولمادغینه دلیلدر. زیرا ابو حذیفه رضی الله عنه‌نك ﻗﻮجه‌سی ثبته‌نك آزادلوسی اولان سالم حضرتلرینك قریشدن دکل ایکانی عمره معلوم ایکن، «سالم ترك اولسه آنی خلیفه‌لككه دلالت ایدر ایدم» دیمشدر. فارسی بالاسی اولان حضرت سالمنی - ترك اولسه - خلیفه ایدوب صایلاته‌چغنی بیان ایدشی، حضرت عمرك «الائمة من قریش» دیگان حدیثگه اشانچی یوقلغینه دلالت ایدر. بلکه خلیفه‌نك عربگه باشقه عجم - ترك بالالرندن اولونی درست کوردیکنی آنکلاته‌در. چونکه عربدن باشقه قومنك اداره باشینه صایلانونی درست کورماسه ایدی، اهل فارسیدن اولغان سالم حضرتلرینی «بیرمه خلیفه‌لككه دلالت ایدر ایدم» دیماز ایدی. بیگره‌کده طوغریلق وحقلق ایچون جانینی قربان ایتکان حضرت عمر، خدانك حضورینه روح عالیلری آشاچق حالمرنده اك صوڭغی تاریخ دقیقه‌لرنده بو سوزلرنی قالدرماز ایدی. پس هیچ شبهه‌سز حضرت عمر «الائمة من قریش» حدیثنی قبول ایتمه‌مشدر.

---

(۱) حضرت سالم فارسدن وصحابه‌لرك بیوکلرندن اولوب یمامه واقعه‌سنده شهید اولمشدر.

٥) [1] بو حدیث، یوقاروده شورا حقنده کلمش آیتلرگه خلافدر. نسب جهتندن امتیاز یوق فقط علم وحکمت ایله‌در دیگان آیتلرگه مناقض‌در. درجه‌گه ارتقاء فقط علم ومعرفت ایله اولو حقنده کلگان آیتلرگه‌خلافدر. قران کریمنڭ نص‌لرینه خلاف روایت ایدلگان‌حدیث مقبول دکلدر، بلکه حدیث دگلدر. پس «الائمة من قریش» دیگان حدیثنی مقبول دکلدر. ثبوتی تقدیرنده خبر واحد اولدیغندن ظن‌نی افاده قیله‌در. ادلۀ ظنیه، ادلۀقطعیۀ قرانیه‌گه هیچ معارض اولاآلمایدر. بلکه دلیل ظنی مرجوح قالادر. وان الظن لایغنی من الحق شیاء.

٦) اسمعوا واطیعوا وان استعمل علیکم عبد حبشی، اوصیکم بتقوی الله والسمع والطاعة وان تاٴمر علیکم عبد ولو استعمل علیکم یقودکم بکتاب الله فاستمعوا له واطیعوا، حدیث شریفلریله پیغمبرمز ملتیده وداع حجنده یوز مڭلردن آرتق صحابه‌لری حضورنده: «الله‌غه تقوالك ایدڭز، الله‌کتابیله‌تصرف ایدوچی امیرڭزه طڭلاڭز، اطاعت ایدڭز، اگرچه قاره قل اولسه‌ده» دیمش نصیحت‌لرنده ملت اشنی اداره قلوچینڭ (اگرده مستحق اولسه) قاره قل اولونی درست کورمش هم آڭا اطاعت ایتلرگه امتیه وصیت ایتمشدر. مونه یوز مڭلردن آرتق صحابه‌نڭ حضورنده ایتمش بو وصیت‌لرینه «الائمة من قریش» حدیثی خلافدر. بوندا‌این یقین مرتبه‌سنده اولغان واقعه‌گه خلاف روایت ایدلمش حدیث مقبول دکلدر.

٧) حضرت عمر ایله علی رضی‌الله حضرتلری، خلیفه‌لك حقنده رسول‌الله‌نڭ هیچ بر وصیتی اولمادیغنی روایت ایتمش‌لر. بو ایکی خلیفه‌نڭ روایت ایتدیکی حدیث‌لری صحیح اولوب حدیث امامlری هر قایوسی ضبط ایتمشلر. ایمدی مذکور «الائمة من قریش» دیگان رسول‌الله‌نڭ وصیتی اولسه ایدی، بوحقده مطلقا وصیتنی سلب ایتمازلر

---

(1) حکومت اسلامیه تشکیل ایدو، اداره باشینه کملر قویلو حقنده سویله‌نوب کیچمش اون دورت دلیل‌لرگه قایته‌دن قارالسون.

ایدی. دیمك بر حدیث، حدیث صحیحگه خلافدر هم حضرت عمر کبی حضرت علی رضی الله عنه قاشنده ده بو حدیثنك ثبوتی اولمامشدر.

٨) قران کریمنك بیورمش فرمانلرینه قاراغانده حکومت اسلامیه «شورا» دن عبارتدر. حق سبحانه وتعالی طرفندن رسول الله افندمز اوزینی «شورا» حیثیتنچه اداره ایتارگه بیورلمشدر. ملت اسلامیه، اولو الامرنی، کتاب الله سنة رسول الله غه موافق توزمش قانونلرینه اطاعت ایتارگه لازمدر. عمومکه تعلقلی اشلر قانون توزوچی استنباط هیئتنینه تقدیم ایدیلوب هیئت مذکورهنك قراری ایله میدانه چغلورغه تیوش اولدیغی ملته توصیه ایدلمشدر. حکومت اسلامیه نی ادارهغه باش اولوب صایلانو هیچ بر نسلگه خاص اولماوچلق، بلکه امتیاز واهلیت فقط علم ایله گنه ایکانچلگی بتون قران کریمنك توصیه سیله ثابتدر. ایمدی رسول الله افندمز قران شریف ایله ثابت اولغان حقیقتلرگه قارشی حرکت ایتارمی؟ بتون کشیلك اسمینه قویلغان بر حقیقت قرانیه نی «الائمة من قریش» دیو قریشنك کیفینه قربان ایتارمی؟ اوزی معصوم اولویله برابر سبحانه وتعالی طرفندن «شورا» اصولیله تدبیرده اولنورغه فرمان ایدلسونده معصوم اولماغان بر فردگه، نیندااین اولسه ده قریشدن بر اونك ادارهسینه بتون ملتنی تسلیم ایتارگه توصیه ایتارمی؟

«اسمعوا واطیعوا وان استعمل علیکم عبد» یعنی حکومت اسلامیه نی ادارهغه ملت طرفندن قل بلکلانسه ده طکلا ئز واطاعت ایدئز،» دیو فرمان ایتمش رسول الله، اوزینك قیمتلی اولغان بو مقدس سوزلرنی «الائمة من قریش» دیو محو ایتارمی؟ هیچ ممکن دگلدر. بناء علیه بو «الائمة من قریش»، الله کتابینه رسول الله سنتینه خلافدر. کتاب الله سنة رسول الله غه خلاف اولغان روایت مقبول دگلدر بس «الائمة من قریش» دیکان عبارهده مقبول دگلدر.

ای اسلام دنیاسی! مادام که الله‌نك کتابی ورسول الله‌نك سنتینه قاراغانده حکومت اسلامیه شورادن عبارت‌در. اول حکومتده قانون توزوچی استنباط هیئت‌لردن توزوله‌چکدر. اداره‌سینه‌باش، ملتك بلکلاویله تعیینلانه‌در. آنگا تعیین ایدیله‌چك باش قریشدن بولو شرط دگلدر. قایسی قومدن اولسه ده درستدر. فقط علم ومعرفت ایباسی اولوی لازمدر. مونه بوقرآن کریم ایله ثابت بر حقیقت‌در. ایمدی ثبوتی اولماغان برحدیث‌که یا که ثبوتی تقدیرنده‌ده حدیث‌مرفوع اولماغان، مضطرب المتن اولغان برروایت‌که قاراب قران کریم بیان ایتمش حقیقتنی طاشلرغه نیندااین آیت فرمان ایتسون؟ نیندااین ایمان‌مساعده ایتسون؟ بردلیل ظنی‌ایله اسلام دنیاسنی صراط مستقیمدن چغاررغه الله راضی اولورمی! خارجیلر، یزیدیلر، رافضیلر، علویلر امامیلر، ادریسیلر اسماعیلیلر... بلمه‌م دها نیندااین اسملر ایله بوخلافت مسئله‌سنده تورلی مذهبلرگه بولینوب جامعهٔ اسلامیه نی آستون اوستکه کیترر‌که قرانمز درست کوره‌می؟ یوقسه قرانکه ایمان ایتمه‌یورمزمی؟.

ای عرب ملتی! خلیفه‌لك دعوا ایده‌رك دائما اسلام باشینه فتنه چقاردیگز؛ جامعهٔ اسلامیه‌نی طاراتورغه خدمت ایتدیگز، نه فائده ایتدیگز! بلکه دائما اسلام دنیاسی اوستینه تورلی بلا قاپولری آچدگز، اسلام خریطه‌لرینی قاراغه بویادگز، قایه تونس! قایه خلیفه‌من دیو الوغلانغان مولوی حفیظلر؟ قایه فاس مملکتلری؟ قایه طرابلس غرب! قایه اندلس مملکتلری! قایه دنیا اوجماغی اولغان مصر مملکتلری؟ هر قایوسنی خلیفه‌لك نامیله هلاك ایتدك دگلمی؟ بونگا کم عیبلی؟ هیچ برزمانده بوییرلرگه باصوب کرکان اوروپالولر عیبلی دگلدر. دنیاده تنازع بقاقانونی بوینچه ضعیف‌لر بتارگه حکم طبیعت ایله حکم ایدلمشلر. دین‌لرینك سعادت قانونلری بوینچه یاشاماکان

ملت، حیات عالمندن یوغالاچغی ایله قران کریممز یوزلرچه آیت‌لریله خبر ویرمشدر. بناء علیه اسلام خریطه‌لرینك قارالوی، اسلام دولتلرینك بتوی واولوینه اهل اسلام اوزی عیبلیدر. اورپالولرده هیچ برعیب یوقدر.

ای ایرانلو قارنداشلرمز! خلیفه‌لك رسول الله افندمزك بالالرینه خاص دیو دعوا ایله‌سز، امامیه‌لر رسول الله افندمزدن صوکره: حق امام ۱) حضرت علی، صوکره ۲) حسن، ۳) حسین، ٤) زین العابدین ٥) محمد الباقر، ٦) جعفر الصادق، ۷) موسی الکاظم، ۸) علی الرضا ۹) محمد التقی، ۱۰) علی التقی ۱۱) حسن، صوکره، ظهور ایده‌چك ۱۲ محمد المهدی » دیو اون ایکیگه خصر ایله‌لر. دنیاغه ظلم استیلا قیلدقدن صوك ۱۲ نچی امام اولغان محمد المهدی کلوب اصلاح ایده‌چك دیو تعیینله‌ب قویمشلر. ایشته‌موندااین فهرستلرنی مسئله اعتقادیه‌دن حسابلاپ یاشادك ویاشامکده‌مز.

قارنداشلر! قران حرمتینه سویله‌گز! مقدس قرانمز بویله بیورمشمی؟ بو فهرستلرنی بزه کم تورمش! قرانمزده وارمی؟ رسول‌الله افندمز بیان قیلمشمی؟ هیچ یوقدر. خلیفه‌لکنی حضرت‌علی جنابلرینه رسول‌الله افندمز حضرتلری وصیت ایتمش دیورسز! قایه اول وصیت؟ هیچ اثبات ایده‌رگه قطعی دلیلگز یوقدر؛ چونکه رسول‌الله افندمز قران کریم روحینه خلاف اولغان وصیتنی قیلوی هیچ بر ممکن دگلدر. اگرده وصیت ایتسه ایدی، بومسئله عمومگه تعلق ایتدیکندن بتون صحابه‌لرك حضورنده آچقدن آچقچه وصیت ایتمش اولور ایدی. حال بوکه هیچ مونداین وصیت اولدیغی یوقدر. هم رسول‌الله افندمزك وصیتی اولسه ایدی، حضرت علی رضی الله عنه اوزی وصیتنك اولوینه انکار ایتماز ایدی. پس شولای اولغاچدن خلیفه‌لکنی حضرت فاطمه رضی‌الله عنهما بالالرینه دعوا ایدوگزه

هیچ بر دلیلگز یوقدر. کتابلرده بعض بر ریاضالمه موضوع حدیثلر کوررسز، یا که تفسیرلرده بعض بر آیتلرده مفسرلرک تورلی توصیه لر بیان ایتدیلگنی کوررسز، آنلر هر قایوسی طرفدارلق ایده رک قصدلمش روایتلر اولدیغنه هیچ بر شبهه اینماگز... تفسیر الصافی ده «الشفع الحسن والحسین والوتر امیر المؤمنین علی، سورهٔ شمس ده: «الشمس رسول الله، والقمر امیر المؤمنین علی، والليل أئمة الجور والذين استبدوا بالامر دون آل الرسول، والنهار الامام من ذرية فاطمة رضى الله عنها» کبی تفسیرلر هیچ برسی قراننی تفسیر دکللر، بلکه قراننی تحریف وتغییرلردر. ایمدی قرانمزنی، دینمزنی، بوزمش، دینمزک روحنی آستون اوستکه کیترمش تفسیرلر ایله متدین اولالمه قران کریمزنی طاشلایه لممی؟ نیندا این ایمان بوڭا مساعده ایدر! بلکه ایمانسزلق مساعه ایدر. ای اسلام دنیاسی! اچمزده الله کتابی اولان قران کریمز حاضر ایکن، دین ایدوب نینداین روایت ازله یه چکمز: روایتلر ازله یه رک قران دیننن چقدق یا که چغارغه یاقنلاشقانمز دکلمی؟ قران دینی اسمنه آرامزده نه قالمشدر! همانه بخت وسعادتنی المهدی چغوندن کوتاچکمزمی؟ اوزمزنی اصلاح ایدونی حضرت عیسی نڭ اینوندن کوتاربزمی؟ سبحان الله! قولمزده قران وار ایکن، شول قران شریفمز بزلره «اڭ آسان، اڭ یڭل، طبیعی، عقلی، بتون کشی دنیاسنی بختلی ایده ر، بردین سعادت» اوکرتمش ایکن، سعادتنی حضرت عیسی نزولندن ده ومحمد المهدی، چغوندن کوتوب طورمق مسلمانلق میدر؟ عجبا! قران کریمزنی شول قدری اشدن چقغان دیوب اعتقاد ایده بزمی؟ استغفر الله! اوزمزک دینمزدن شول قدری اومیدبزنی اوزدکمی؟ ایمدی دیمی نادانلقمزدن چغوب رسول الله افندمز اوگره تکان خالص اسلام دینی ایله دینلی اولورغه وقت کلمه مشمی؟ ای اسلام دنیاسی! دینی غفلتک

ایچون دنیا و آخرت الله قاشنده مسئول-ن! دینی جه-تدن اولغان غفلتدن ایچون نه درجه‌یه کلمش-ن! عیبنی باشقه‌لردن ازله‌مه! چونکه هیچ بر کشی سنڭ عقیده‌ڭه و ایمانـڭه تیمادی هـم بوزمادی، عیـبنی اوزڭدن ازله، چاره‌ڭنی اوزڭ کور!.

محترم صحابه‌لر (رضی الله عنهم) و اعتقاد

اسلام دینی قار ایشنده، بتون کشی حرمتلودر. (۱) صنفی امتیاز یوقدر. بتون کشی حقوقده تیگزدر. امتیاز، فقط علم ایله گنه‌در. بتون مسلمان بر قارنداشدر. (انما المؤمنون اخوة) پیغمبردن باشقه کمسه معصوم دگل؛ « صحابه‌لرم یولدزلر کبیدر، قایوسینه‌غه ایبارسا ڭزده کونلورسز » « عصرلرڭ ایزگوره‌کی بنم عصر اهلم » دیـگان شار-عمزڭ بیانیله « بارچه صحابه‌لر هدایت اورنـه‌کلری » دیـو بزلره تقدیم ایدلمشدر. « فعلیکم بسنتی وسنة الخلفاء الرشدین المهدین» بنم یولیمه، وحق یول کورساتوچی حق خلیفه‌لر یولینه لازم اولوڭز، ایبارڭز» دیو حق یولده اولغان صحابه‌لرگه، خلیـفه‌لرگه، ایبارر گه وصیت ایتمشدر. دیمك بتون صحابه‌لر محترمدر. وحی خادم‌لری او-لوچلق ایله مشرف‌لردر، اسلام دنیاسینه امام وهدایت یولدزلریدر آره‌لرنده شارع طرفندن صنفی امتیاز یوقدر. هر قایوسی برتیگز-در. رسول الله‌نڭ مقدس شاگردلریدر. ایشته حقیقت بودر.

یمدی بتون قران کریمڭ بیانی وحـدیث شریـفلرڭ دلالتیله حقیقت بویله ایکن، بزمسلمانلر، « پیغمبرلردن صوڭ الڭ آرتق کشی ابوبکر الصدیق‌در، صوڭره عمر، عثمان، علی،.. (رضی الله عنهم)-در » دیو بر فهرست توزدك، وبو فهرستـنیـ‌ڭ مسـئله أعتقادیـه‌دن صانادق، بوجدول بوینچه اعتقاد ایـدونی « اهـل السنت والجـماعه

(۱) یوقاروده خلافت مسئله‌سنده صنفی امتیاز یوقلقغه دلیل‌لر بیان ایدلمشدر.

مذهبی » دیو نسبت ویردی؛ ملا جلال‌لرمز عقائد نسفی‌لرمز، فقه اکبرلرمز بومسئله ایله طولدی قالدی! مکتبلرمزده معصوم اسلام بالالرینک صاف وجدانلرینه « فرقهٔ ضاله‌دن نیچک آیرله‌سن؟ » دیوسوآل‌لر ویردک. (محکمهٔ شرعیه‌لرمزده امام اولور ایچون امتحانغه کلگان افندیلره بوسوآلنی ویره‌مش زمانی سیره‌ک اولسه کره‌ک.) « تفضیل الشیخین، حب الختنین، المسح علی الخفین » « حضرت ابوبکر ایله عمر رضی الله‌عنه جنابلرنی باشقه صحابه‌لردن آرتغره‌ق کورو، حضرت عثمان ایله علی رضی الله عنهما جنابلرنی باشقه صحابه لردن آرتغره‌ق سوو، چیتک‌گه مسحنی درست کورو، ایله بدمذهبلردن آیریله‌مز » دیو جواب ویردرب اوگره‌تمز، شویله جواب ویرگانلرنی هم شول اعتقادده اولغانلرنی اهل السنة والجماعة مذهبندن صانایه‌رق مغرورله‌ندک، همان مغرورله‌نه‌مز!.

ای اسلام دنیاسی! انصاف نامنه سویله، بویله اعتقاد ایده‌رگه قران کریمده الله‌نک امر عالیلری وارمی؟ قایو آیت دلالت ایده؟ قایه نص قاطع هیچ بر دلیل قطعی اولامایه‌چقسک بوتفضیل مسئله‌سی، دینی جهتدن نه فائده ویره؟ دینمزک قایو نقطه‌سی بو مسئله‌گه توقف ایده؟ بوکا دنیاوی واخراوی‌نیندا این سعادت‌ترتب ایده؟ هیچ! بلکه بومسئله، اسلام دنیاسنی تورلی مذهبکه آیره، جامعهٔ اسلامیه‌نی ییمیره، اسلام روحنی زهرله‌ی.

خوش، تفضیل وترجیح جهتنه کلساک، ثواب جهتندن ترجیح ایده‌رگه حقمز یوق؛ چونکه ثوابک میزانی بزم المزده دکل، سریع الحساب اولان الله النده‌در. فضائل اعمال‌جهتندن دیساک، صحابه‌لرک هرقایوسنک بیوک مزیت وار. برسی‌برجهتدن آرتق اولسه، ایکنچسی باشقه جهتدن آرتق چغا. اگرده علم جهتینه کلساک، هیچ شبهه‌سز حضرت علی رضی الله‌عنه اڭ عالملریدر. بوکا بتون تاریخ گواهدر.

دخیلده صحابه‌لرنك فلانی فلاندن آرتق دیو بحث ایدوچیلك شخصیتگه عائد برمسئله‌در. اسلام عقیده‌سی آنداین شخصی مسئله‌لردن پاکدر.

ایمدی بونداین ثمره‌سز، نتیجه‌سز، معناسز، دلیل‌سز، اصل‌سز قرآن روحیغه خلاف اولغان بر مسئله‌نی عقیدهٔ اسلامیه‌دن صاناوچیلق دین اسمیغه ظلمدر. قرآن شریف روحیغه جنایتدر. اسلام توزومش کلمهٔ اسلامیه‌نی ابزودر.

امام قتاده حضرتلرینك، « انت من القوم الذین اتخذوا دینهم شیعا » دیوتکن یرلی سوألیغه قارشی، امام اعظم حضرتلری « خایر! بن اویله دکلم، ایکی شیخی آرتق کوررم، ایکی دامادی سوه‌رم، امامغه (مطلقا) اویوب نماز اوقونی درست کوررم، گناه قیلو سببلی هیچ برکمسه‌نی تکفیر ایتمه‌یم، برکمسه‌نی اسلام دینندن چقاریم مگر توحیدنی ترك قیلساغنه » دیو جواب ویرشی، بونگا قارشی قتاده حضرتلرینك « حقنی سویله‌دك لازم اولسونك! » دیولری، بو تفضیل مسئله‌سینك مسئله اعتقادیه اولوینه دلیل اولامیور؛ بلکه هر ایکی عزیزلرنك مرادی، جامعهٔ اسلامیه‌نی تفریق ایدو، جزئی برمسئله ایچون اختلاف ایدوب ملتنی تورلی مذهبگه آیرو اسلام شأنیغه موافق اولمادیغنی بیاندر. کنج امام اعظم حضرتینك شول فکرده اولدیغنی کوردیکدن صوکره امام قتاده حضرتلرینك سوزینك آنگا قارشی تشکردر.

ایمدی شوشی محترم ذاتلرنك سوزلرینی « بد مذهبدن نچك آیرله‌سن ؟ » دیگان زهرلی سوأل، تفضیل الشیخین آه دیگان آغولی جواب قالبغه قویلدی ملت اسلامیه‌گه اختلاف افتراق قاپوسی یاصار، جنایت دکلده، نه‌در؟

خوش فرض ایدلم، شول ایکی عزیز، مذکور تفضیل مسئله‌سنی مسئله اعتقادیه‌دن صاناسونلر، شول وقتده بزم آنلره تقلید ایدومز لازممی؟ خایر! مسئله اعتقادیه‌ده هیچ بر تقلید درست دگلدر. هر

قایومزنڭ مستدل اولومز لازمدر. پیغمبردن باشقه‌لر خطادن معصوم دگللر؛ خطادن معصوم اولمافان کشینڭ سوزی، رأیی، ملت‌گه حجه وبرهان دگلدر. قران وحدیث‌گه موافق اولسه، قبول اولنور، اولماسه سوزی اوزینه قایتاریلور. بز اوزمزنڭ اهل السنة والجماعة مذهبندن اولوومزغه مابه‌الامتیاز ایدوب هیچ ثمره‌سز، اصلسز، معناسز، دلیل‌سز اولان تفضیل الشیخین آه مسئله‌لرنی طوتوومز هیچ شبهه‌سز اویاتدر. دلیل قطعی ایله ثابت اولماغان هم ثمره‌سز بر مسئله‌نی اهل السنة والجماعة مذهبینه اسناد ایدوبیله ادبسزلکدر. بتون دینمز، عقیده‌مز، سعادتمز محو وانقراض چوقرینه توشورلمکده ایکن، چیتک‌گه مسح قیلو نیچک؟ اوچ بارماق صیارلق یرتق اولسه نیچک؟ تورلی اورنده اولسه بر بیرگه ییلامی؟ دیوملت‌که یکلک ایچون رخصت ایدلگان برمسئله‌نی اختلاف افتراق آهنکی ایله میدانه قویواسلام نامنه خورلقدر. دیمک بزم ایمانمز محو ایدلگانده، بز چیتک یرتقی تفتیش ایده‌مز!!

قران کریم ایله اعتقاد ایداوی بیورلمش حقیقتلره اعتقاد ایتکان کمسه‌لر، بارچه‌سیده قران نظرنده مسلمانلردر. اسلام دینی قارایشنده بتون مسلمان برقارنداشدر. فروع جهتندن حنفی، شافعی، مالکی حنبلی، دیوتورلی مذهب اسملریله اهل اسلامنی تفریق ایدو اسلام نامنه نه قدری جنایت اولسه، اسملری جهتنده شول قدری بدعتدر. اصول اسلام جهتندن سنی، شیعی، سنیلرده ماتریدی، اشعری، شیعیلرده یکرمی بیشدن زیاده مذهبلرگه آیرلوچلق حرامدر. واعتصموا بحبل‌الله جمیعا ولا تفرقوا، ولا تکونوا کالذین تفرقوا واختلفوا. رسول‌الله افندمز اسلام دنیاسینه اختلاف افتراق قاپوسی اولغان دین توزومه‌دیگی «ان الذین فرقوا دینهم وکانوا شیعا لست منهم فی شئ» نص‌لریله ثابتدر. دیمک اختلاف افتراق ایدوتورلی مذهبکه بولنو مسلمانلق دگلدر. بر مسلمانڭ ایکنچی مسلمانغه متبدع یاکه ضال،

معتزله بد مذهب، کبی اسملرله لقب ویرویك ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الایمان (الحجرات ۱۱) نهی مقدسلری‌ـله حرام ایدلمشدر. ایمدی عقیده کتابلرمزده «بد مذهبدن نیچك آیرله‌سن؟» دیومسلمانلرنی بد مذهبلك دیو، یاکه فرقهٔ ضاله، معتزله، رافضی، دیویمان اقبلر ایله سویله‌مك، قران کریم ایله ثابت اولغان حرامغه مرتکب اولوچلقدر. بویله قران ایله حرام اولغان بر اسم فسوقنی بالالرمزه تلقین ایتکان معلملرمز نیچك الله‌دن اوتانمایورلر! عقیده یازوچیلرمزده « والقلم وما یسطرون » دیو قسم ایدلمش مقدس قلملرنی قران‌گه قارشی حرکت ایتدرودن نیچك طارتنمایورلر.

بناء علیه تفضیل مسئله‌سی، فرقهٔ ضاله‌دن نیچك آیرله‌سك؟ دیگان سؤال جوابیله برابر عقیدهٔ اسلامیه‌دن چغارلورغه، عقیده کتابلرمزده پاکلانورگه معصوم بالالرك وجدانی صافلانورغه وقت کلمشدر.

رسول‌الله افندمزك اتکاسی وانکاسی — اعتقاد.

«رسول‌الله افندمزك مبارك اتکاسی عبدالله افندی جنابلری هم آناسی آمنه حضرتلری کافر اولاره‌ق اولدیلرمی؟» مسئله‌سیده بعض بر عقیده کتابلرمزده یازلمش، هم «کافر حالده وفات اولدیلر» دیو قرار ویرمشلر. بعضلرده کافر حالده اولسه‌لرده صوڭره محمد عمه‌ك دعاسی سایه‌سنده یاکادن تریلوب مسلمان دینی ایله مشرف اولاره‌ق وفات ایتدیلر» دیلر.

مونه بو مسئله‌نی ملاحظه قیل، هر ایکی طرفك برینی اثبات ایدر ایچون دلیل ازله، لکن هیچ بر دلیل طابه آلمایه‌چقسن: «محمد عمه‌ك آتاسی و آناسی کافر اولوب اولدیلر دییب اعتقاد ایدکز» دیگان هیچ بر امر الهی یوق. بو حقده رسول‌الله افندمزڭ هیچ بر توصیه‌سی

یوق. وفات اولغان کشینڭ حشر کونسز تیرلو یوقلغی بتون قران کریم ایله ثابت حقیقتدر. بس «تیرلدیلرده اسلام دینی ایله مشرف اولدیلر» دیگان اعتقادده بتونلای قرانگه خلافدر بلکه خرافاتدن عبارتدر. مادامکه قران کریمک یاکه سنة نبویه‌ده بوحقك قطعی دلیل یوقدر. قطعی دلیل ایله ثابت اولماغان مسئله، مسئلهٔ اعتقادیه‌دن دگلدر. دخیك بو مسئله‌گه دینی هیچ بر نرسه ترتب ایتمی، هیچ بر ثمره، نتیجه یوق. محض بوش بوغازلق، انصافسزلقدن باشقه بر نرسه‌ده دگل!

بلکه بوحقك انصاف شول دییب بلەم: رسول‌الله افندمزڭ مبارك اتکا وانکالری زمان جاهلیتك وفات ایتدیلر. دین رسولنڭ نه اولدیغی، آنلره معلوم اولمادی. جناب حق زمان جاهلیتك اولمشلری «وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا» دیمش مقدس وعدلرینه بناءً عفوایلەچکی بیوك اومیدەدر.

کوڭللر، یوراکلر، صوڭغی حاللر، الله ایله بندلر آره‌سنك اولغان سرلردر. کشینڭ آنك قاتناشورغه حقی یوقدر. حضرت عبدالله ایله محترمه آمنه جنابلرینڭ بو دنیایه وداع ایتدیکلری صولوده فقه اکبر صاحبی کبیلر قلم طوتوب قاراب‌طورمه‌مشلرکه، «ووالدا رسول الله علیه السلام ماتا علی الکفر وابوطالب عمه مات کافرا» دیو قطعی قرار ویره بلسونلر!

بتون کشی دنیاسینه بخت وسعادت کیتروچی سید الکونین افندمز حضرتلرینڭ وجودینه باعث، تربیه‌سینه اجتهاد ایدوچی اتکا وانکالرینه، بتون آغرجفالر، ظلملره تحمل ایدوچی، حق دین‌الهینی میدانه قویوایچون قربان اولوب مدافعه ایدوچی ابوطالب جنابلرینه‌ده جناب حق سبحانه وتعالی حضرتلری رحمت ایلر دییب ایمان ایتم. رحمت الهیه‌سی بارچه نرسه‌نی صغدرغان، «لا تقنطوا من رحمة الله

ان الله يغفر الذنوب جميعا» عالم انسانغه بيوك مژده‌لر ايله مژده لگان الله تعالى كيك رحمتلرندن بر طامچسنی مشار اليه ذاتلره بخش ايلر ديو رجاء ايلرم.

رهبانيت — ايشانلق — اعتقاد.

بزم ايمان كتابلرمزنك كوبسينه قران كريم اساس ايدلمه‌مشدر. بيگره‌كلر بالالرمز ايچون يازلغان ايمان عقيده كتابلرمزه بوڭا كوب اوچرالادر. بونلردن قايو برلرينى بيان ايتماى كيته آلمايم. بزم روسيه ايچروسنده اسلام مكتبلرنده بيگره‌كلر ايسكى مكتبلرده اوقلمقده اولان ايمان كتابنده بويله سؤاللر ويريله‌در: كافرموسن مسلمان‌موسن؟ سنك مسلمانلقكده بنم شكم وار؟ قايچاندن بيرو مسلمان‌سن؟ كم سلسله‌سندن طوررسن؟ سلسله نچه؟ ايمدى عقلمزنى باشمزه طوبلاب اويلايق: گناهدن پاك، معصوم بر مسلمان بالاغه كافرموسن؟ ديو صورمق قدرى قبيح سؤال دنياده اولورمى؟ يا! اول معصوم چوجق كافرمن ديورسه نه يابارسك! خوش، «مسلمانم» ديو جواب ويررسه، آڭا قارشى «سينك مسلمانلقكده بنم شكم وار» ديو بالانك صاف ميينه، معصوم يورا كلرينه بر شك صزقلرى توشرمك معقولمى؟ فطرت اسلاميه اوزره وجوده كلكان بر پاك جانغه «كافرموسن» ديو خطاب ايتمك ديانت وفن تربيه جهتندن هيچ كيچلماز گناهدر.

قايچاندن بيرو مسلمان سن؟ ديگان سؤالگه «الميثاقدن بيرو مسلمان‌من» جوابنى ويررگه اوگره‌تو نه قدرى وقتسز! نه قدرى اصول تربيه‌گه خلاف! چيتون آغر مسئله‌كه، اوگره‌تكان معلم افندى بيله بو مسئله‌نى چيشودن عاجزدر.

عهدالهيلر، دين وشرعلر، جانلرنى تزكيه ايلر، مطلق سعادته

کونلرر ایچون کله‌لر. بویله عهدلر میثاقلر عالم‌الخلق مرتبه‌سنده‌در. عالم‌الامرده دکلدر. ایکنچی تورلی ایتکانده دین وشرعلر، عهدالهیلر، عـالم الاجسامده میدانه کلـکان عقللی مکلفلره ترتب ایده‌در. مدار تکلیف عقل، مدار ادا وسعدر. بتون رسوللر وامتلرینه اولغـان عهد ومیثاق عالم الاجسامده‌غی ذوی العقوله اولدیغی بتون قران‌کریم ایله ثابت حقیقت‌در. بناء علیه میثاق الهی ترتب ایتکان کون بنده‌لرک بالغلقغه ایرشکان کونلریدر. ایشته میثـاق کونی شول کوندر. شول کوندن باشلاب عهدالهی ترتب ایده‌در، کشیلرک بتون حرکت‌لری میثاق الهی میزانیله وزن قیلنه‌در. ایشته بوکا بتون قرانمز، دینمز، شرعمز گواهدر. (*)

مادام‌که حقیقت بویله ایکن،میثاق الهینی ازلده اولغان تکلیفات الهیه‌دن عبارت دیو آڭلامق کوچك بربالانی چیکسز بر دیڭـگزه طاشلامقدن باشقه برشیء دگلدر.

شولایوق ایمان کتابلرمزده «کم سلسله‌سندن طوررسن؟» دیو سوآل ویره‌لر. البته بوسوآل، سن قایو ایشانلق حزبندن سن» دیکان سوز بولادر.

ای اسلام دنیاسی! کوزڭنی آچ، دین اسمندن بوسوألنی ویروڭ، اڭ بیوك جنایتدر؛ چونکه اسلام دیننده تورلی حزب‌که بولنو حرامدر. دینمزده حرام اولغان اختلاف افتراقغه یول آچه‌ر سوآل ویرو، هم افتراقغه یول آچاردای جوابنی بالانڭ یوراکـنی نقش ایدویده نینداین توبه ایله‌ده یولونماز درجـه‌ده ظورگناهدر. دینمزچه مذهب بردر. آنچق اول شارع اعظممز اوگره‌تمش دین اسلامدر. اول‌ایسه، کتاب الله سنة رسـول الله اسملریله تجسم ایتمش صرط مستقیم‌در. اسلام‌دیننده سلسله ـ رهبانیت دیگان نرسه یوقدر.

(*) اعراف ۱۷۲ ـ ۱۷۵ آیتلرنده تمثیل طرزنده ذکر ایدلمشدر. باشقه میثاق الهیات حقنده کلـکان آیتلره مراجعت ایدلسون.

یعنی اسلام دیننده ایشانلق ـ تصوف دیکان نرسه یوقدر. هیچ قورقمایینچه تکرار ایده‌م: اسلام دیننده ایشانلق یوقدر، الله اوگره‌تمش اسلام دینی ایشانلقدن پاکدر» ایمدی دینمزده اولماغان بر مسئله ایله معصوم بالالرمزنڭ یوراگنی زهرله‌مك اڭ بیوك جنایتدر.

البته ایشانلر ـ صوفیه‌لر قارشمه چغارلر، کافر، زندیق اسمن طاغارلر.. لکن حقلقنی سویله‌دیکم ایچون ایشتمش هر آغر سوز، بنم ایچون انتلی‌در، یکل‌در فقط ایشان حضرتلر قارشمه چقسه‌لر، حجه‌وبرهان میدانینه دعوت ایده‌م: کلوگز میدانه! اگرده رهبانیت ـ ایشانلق وار دیساگز البته مثبت اولدیقگزدن دعواگزنی دلیل ایله اثبات ایده‌رگه محتاجسز قایه دلیل‌لرگز؟ البته بلك اعلی بلیورم که ملیونله‌ب طوبلانساگزده هیچ بر قران کریمدن هم احادیث صحیحه‌دن بر قطعی دلیل اولامه‌یه‌چقسز؛ چونکه قرانده‌حدیثده ثبوتی یوق. اگرده صوفیه حکایت‌لری، صاچمه، موضوع روایت‌لر کیترساگز هیچ برسی دلیل دکل‌لر.

١) واقعا ایشانلق ثابت بر حقیقت اولسه ایدی، قران کریمده قطعی دلیللر اولور ایدی، رسول‌الله افندمزنڭ‌ده وصیتی اولور ایدی. حالبوکه هیچ بر دلیل یوقدر. هم وصیت نبویه‌ده یوقدر.

٢) اگرده ایشانلق برامر ثابت اولوب فضیلتلی اش اولسه ایدی، رسول‌الله افندمز اوزی ایشانلق قیلور ایدی، حالبوکه رسول‌الله افندمزنڭ ذمه‌لری بوندن پاکدر.

٣) اگرده ثبوتی اولسه‌ایدی، صحابه‌لر تابعین‌لر زماننده معلوم بر حقیقت واجماع ایله ثابت برمسئله اولور ایدی. حال بوکه تاریخه قاراساق، ایکی عصر قدری تاریخ تأسیسی معلوم اولمادیغنی صوفیه‌لردن مشهور شهاب‌الدین سهروردی حضرتلری اعتراف ایده‌در. * شولای اولغاچدن رسول‌الله افندمزدن ایکی عصر صوڭ میدانه کلمش بر بدعتدر.

* «عوارف المعارف» اصلی کتابینه مراجعت ایدلسون، سهروردی حضرتلری ٦٣٢ سنه‌ده بغدادده وفات ایله‌مشدر.

٤) تصوف - ایشانلق - سوزی قران کریمده یوق، رسول الله افندمزدن ثابت اولان احادیث صحیحه‌ده یوق. اگر ده ایشانلق دین اسلامده اولسه ایدی، شارعمز برگنه سوز ایله اولسه‌ده سویله‌ب کیتمش اولور ایدی. هیچ یوق. مونه شونڭ ایچون صوفیه‌لرڭ مشهور محققلری بیله، بوحزبکه صوفیه دیو اسمله‌وگه وجه، نی ایکاننی چن‌چنینه بله آلمایلر: بعضلری، تصوف، تك، جون معناسنده اولغان صوفدن آلنغان دیلر، بعضلر اصحاب صفه‌گه قیاسا میدانه کلدیکندن صفه مناسبتیله صوفیه دیه اسملانمش دیلر. لکن اڭ درستی صوفیه یونان سوزندن آلنمش اولدیغی علم الالسنه عالملرینه معلوم بر حقیقتدر. بناءً علیه تصوفڭ توب کلمه‌سی بیله اسلام سوزی دکلدر.

٥) حدید سوره‌سنده ٢٧ آیتده «ورهبانیة ابتدعوها ما کتبناها علیهم» «بز آنلره رهبانیت‌نی مشروع ایتمه‌دك، آنلر اوزلری میدانه کیترگان بدعت‌در» دیو عیسی‌ع‌ه‌مڭ اصل شریعتنده‌ده رهبانیت - ایشانلق مشروع اولمادیغنی بلدره. مادام که ایشانلق میدانه کیترلگان بدعت‌در. هر بدعت ضلالت‌در. بس اسلام دینیله آندن پاکدر.

٦) رسول الله افندمز[1] «لارهبانیة فی الاسلام» «اسلام دیننده را- هبلك - ایشانلق - یوق دیو قطعی صورتده شاکردلرنی راهبلکدن طیمشدر.

٧) دین اسلام، دین مبیندر، هر قانونی آچقدر. هیچ یاشرون برنرسه یوقدر. صوفیلق - درویشلك - امر سریدر، یاشرون سرلر- گه بناء ایدلمشدر. شولای اولغاچ اسلام دینینڭ روحی، بتون ایشانلقغه باشقه‌در.

٨) دین اسلام استمداد واستعانه نی آنچق برالله‌دن صوررغه بیوره‌در ایاك نعبد وایاك نستعین، ادعونی استجب لکم، اما ایشانلر

---

١) بو جوامع کلم اولان سوز بتون قران کریمڭ بوحقده اولان ترجمانیدر.

ایسه، «یاشخیم مدد!»[1] دیو شیخلردن استمداد واستعانه ایدەرکه بیورەلر. ایمدی اللهدن باشقەدن استعانه درست دگل دیساك، تکفیر ایدەلر. اگرده «یاشیخم مدد!» دیورساك، اوزلری حزبندن صاناب راضی اولالر. دیمك دین اسلام خالص توحیدگه اوندایدر. امابوکوندەگی ایشانلق قرآن‌کریمنی تحقیر اینگان یولغه اوندایدر. واذا ذکر الله وحده اشمأزت قلوب الذین لایؤمنون بالاخرة واذا ذکر الذین من دونه اذا هم یستبشرون (٤٥ زمرده).

٩) بتون اصطلاحلری وتوزمش قانونلری خالص دین اسلامغه خلافدر، قطب، غوث ابدال وغیری اسملری اصلا ثابت دکللردر. هو! هو! یاهو! دیو هوضمیرنی منادی ایدوچلك، لغت‌عربیەده یوقدر. هم «هو» دیکان اللهنك اسمی یوقدر،

١٠) رسول‌الله‌افندمز «الدین یسر» «یسروا ولا تعسروا» دین یکلدر، یکل لك قیلنکز، آغرایتماکز دیمشدر. جناب حق سبحانه وتعالی، «یرید‌الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر» دیودین اسلامك یکل بر دین اولدیغنی هم یکل اولوچلق مراد الهی اولدیغنی بیان ایتمشدر. ایمدی راهبلك ـ اشیانلق، دین‌گه آرتق اولغان آغر یوك ایکانی هر کشیگه معلومدر. بناء علیه اسلام دیفی آندن پاکدر.

انس بن مالك حضرتلری، رسول‌الله افندمز حضرتلرینك (*) «لا تشددوا علی انفسکم فیشدد علیکم فان قوما شددوا علی انفسهم فشدد علیهم فتلك بقایاهم فی الصوامع والدیارات رهبانیة ابتدعوها ماکتبناها علیهم» (مئالی): «اوزلرگزه قاطیلق ایتماکز، سزلره الله قاطیلق، آغرلق ایتر. اوتکان قوملر اوزلرینه آغرلق ایتدیلر،

---

(١) طریسککی‌نك محترم دملا زین‌الله حضرت شیخلردن استمداد ایدەرگه بیوردر. «الفوائدالمهمه للمریدین النقشبندیه» اصلی کتابینك ٥ نچی صحیفەسندە،،٧ نچی استمداد ارواح‌مشایخ لقطع اشتها النفس والخلاص من‌الشیطان،، دیو بیان ایدەدر. هم قطبلر، غوثلر اصیله کوب ایشانلرنی وسیله ایدەرگه تعلیم ایدەدر.

(*) تفسیر ابن کثیر سوره حدید ٤٠٦ صحیفه. فتح البیان، روح البیان، ابن اثیر، امام ابن جریر البطری حضرتلری رهبانیتك بدعت اولدیغنی بیان ایتمشلر.

الله آنلره آغرلق قاطیلق ایتدی. آنه آنلر کشیشخانه‌لرده مناستیرلرده اولغان‌لردر. آنلر الله مشروع ایتمه‌مش راهبلك یاصاب الله دیننک بدعت اش میدانه کیتردیلر» دیدیکنی روایت ایته‌در. رسول‌الله افندمز حضرتلری بوحدیث شریفلرینه «راهبلك، الله‌نڭ یکل دیننی آغرایتو، الله مشروع ایتمه‌مش بربدعت» اولدیغنی بیان ایتمشدر.

ایمدی اسلام دینینه کلوب قصلمش ایشانلقک شارعنڭ «یکل دین» دیمش اسلام دینینی یوکلانمش بر بدعت اولغان آغریوك اولونک شـــــك یوقدر.

جناب حق توبه سوره‌سنک ۳۰ نچی آیتک الله‌دن تجاوز ایدرك راهبلرنی رب ووسیله ایدوچلکنچی الله‌دن غیریگه تذلل وعبادت ایدودن حسابلاب شرکگه نسبت ویره‌در. اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله سبحانه عما یشرکون. ۳۳ نچی آیتک احبار راهبلرڭ کوبره‌گی باطللق ایله مال طوپلاب، حق دین الهی‌دن کشیلرنی چغاروب پاره طوپلاوچی جهنملك‌لردیوبیان ایدر. رهبانیتنی میدانه چغارغان کشیلرڭ کوبسی فاسق اولدیقلرنی «وکثیر منهم فاسقون» دیو تصریح ایدر. ایمدی بتون کشیگه معلوم اولدیغینه نظرا، ایشانلقک الله‌دن غیریدن مدد صوراو، ایشانلرنی ذکر وقت‌لرنک کوز آللرنک مجسم بر وسیله ایدو معبود بالحق اولغان الله‌دن استمداد یرینه شیخ اوزینی ملجأ ومستعان طانتو، صاف اولغان توحید دیننی، الله هدایت نی، قرآننی، ترك ایدرك آنڭ یرینه کوب وسیله‌لر، شیخ‌لر اختراع ایتکان دعالر وردلر ایله مسلمانلرڭ باشلرینی چوبالتو کبی دین روحینه خلاف شی‌لرڭ طواوغ ایکاننی هیچ یاشررگه ممکن دگلدر. ایمدی مادام‌که رهبانیت اسلام دیننک یوقدر، بدعت‌در، دین الهی‌گه خلافدر. منموعدر. بناءً علیه صوفیه‌لق کیمیله ــ اسمیله ــ اسلام ایچروسینه بدعت اولاره‌ق کلوب قصلمش رهبانیت ــ ایشانلقڭ دین اسمدن هم اسلام دنیاسندن

سوره حدید ۲۷ آیت کریمه‌دن.

چغارلوی فرضدر. ایشانلرده بوقدری عصرلرچه خطا یولنی اولدیقلرنی آڭلاب انصاف ایلهرگه، خطالقلرندن توبه ایلهرگه بك چوق مسلمانلرنڭ روحلرینه دین اسلامغه خلاف اولغان روح وتربیه ویردکلری ایچون بتون اسلام دنیاسندن عفو اوتنورگه تیوشلی!

ای محترم ایشانلر! بو کونك اداره لرگزده اولغان ایشانلقگز توزمش اصطلاح وترتیبلرگزنی هیچ بر دلیل قطعی ایله اثبات ایله‌مه‌یه‌چکسز، چونکه قران کریم نظرنك بدعت‌در، الله مشروع ایتمه‌مشدر، رسول‌الله افندمز ایشانلق ایتمه‌مش بلکه منع ایتمشدر، ملتینه اول یولغه آیاق باصماسقه توصیه ایتمشدر. صوفیه وتصوف کلمه‌لری بیله عصر سعادتك یوقدر بلکه صوف کلمه‌سی یونانلدن آلنغان سوزدر. برهمیلردن فارسیلردن یونانلیلردن اسلام ایچرسنه صوفیه‌لق اسمیله کلوب کرمش برکردشدر، بو ایسه تاریخ ایله ثابت حقیقت‌در. ایمدی حقیقت بویله ایکن، بو قدری دین اسلامغه خلاف اولغان بر بدعت‌نی همایه ایلهرگه چالشولرگزه نیندا این وجدانلرگز قیرچلق ایده؟ البته بك یاخشی بلورم‌که کوبگزه حقیقت معلوم دکلدر، فقط تقلید بلاسیله، حسن ظن خسته‌لغیله حقیقت پرده آستنك قالمشدر، ایشته بو کون پرده آچقدر!

ای انصاف اهللری! شول ایشانلقنی فرض یاکه واجب دیبورگه السگزدن هیچ کله‌چك دکل! چونکه جناب حقنڭ امری یوق؛ اوشانداق سنت‌ده دییه آلمایه‌چقسز، چونکه الله‌تعالی حضرتلری بدعت دیمشدر. الله بدعت اینمش براشنی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینڭ سنت ایدوی ممکن دکلدر. ایمدی اسلام دینینڭ یوکلامش فرض واجبلری وسنت نبویه‌لری حسابسز درجه‌ده‌کوب، ذمه‌مزه لازم اولغان وظیفهٔ دینیه‌لر باشمزدن آشمشلر: الڭ برنچی اوقوو‌علم حاصل ایدو فرض ایکن، ملتمزڭ ۱۰ — ۱۰۰ یازه بلمایدر. تربیهٔ اخلاقیه،

TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

ودینیه‌لر مکتب ومدرسه‌لر، دین یولنك مادی ومعنوی یاردملر، دین اسلامك بو کونكگی حالینه نظرلر، استقبال اسلامغه دوشونولر، اهل اسلامك بویله اسلام روحندن یراقلاشولر . . . کبی ملت اسلامیه‌غه دوشونوی لازم اولغان مسئله‌لر هر قایوسی آچقدر. بو حاللرنی بارچه‌مزده کوره‌مز! ایمدی شوشی قدری فرض اشلر اعتبارسز اولاره‌ق آیاق آستنده طاپطالوب طوره ایکن، بدعت اولغان ایشانلق آرتندن یوکرمك، شول یولغه کررگه ملتنی تشویق ایتمك، دین اسمنه جنایت‌در، دین اسلامنی آستون اوستکه کیترودر.

ای ایشانلر! بلکه سز اوزلرکزنی اصحاب صفه‌نی تربیه ایتکان رسول الله افندمزگه قیاس ایده‌رك ایشانلقنی اثبات ایده‌رگه اجتهاد ایله‌سزمی؟ خایر! هیچ قابل قیاس دکل؛ رسول‌الله افندمزمدینه منوره ده اون یل ایچنده یکرمیدن آرتق صوغشده اولوب ایللی‌دن آرتغره‌ق سریه کوندردی، اطرافدن ایلچیلر قبول ایتدی، دعوت نامه‌لر کوندردی، ملتك تربیه‌سینه اعتنا ایتدی، عائله تربیه‌ده‌دی، کون توون وحی الهی تعلیم ایتدی. بناءً علیه ایشانلق صاتوب طوررغه مڭلر تسبیحلر طارتورغه، طاشلر صاناتورغه هیچ بروقت سعادتلری مساعد دکل ایدی: بلکه هربر دقیقه‌لری تعلیم وعبادت متعدیه ایله قدسیت حاصل ایله‌مش ایدی. ایشته حالکزنی وجدان میزانینه صالکزده اولچاڭز! اصحاب صفه‌ده رسول الله افندمزك مسجد نامیله مدینهٔ منوره‌ده میدانه کیترمش مقدس علم خانه‌ده کون توون علم ایله مشغول اولمش رسول اللهنك خاص شاکردلریدر. آنلر دین تعلیم ایده‌ر ایچون اطرافه معلم اولارق کوندریلورلر، بتون حیاتلریله قربان اولارق صوغشه کیتارلر ایدی. ایمدی، بزم نادان، بر پاره‌لق ملتنه فائده ویرمز، طاش صاناب یوری، ملتیه آغر یوك،

ریاچی مریدلر، تکیه‌چیلرمز اوزلرینی اهل صفه کبی دیو تشبیه ایلارگه اویات دگل‌می؟

ای حرمتلو ایشانلر! بلکه سز بـِگا «آیت حدیث لرده ثابت اولغان ذکرلره انکار ایته‌سن، حال‌بوکه ذکر الله ثابتدر» دیورسز. البته بلورم الله‌غه ذکر ثابتدر. الله نی حاضر ناظر بله‌رك بیوکلگی واولوغلقنی قوه منکره‌لرمزده طوته‌رق بتون حرکتلرمزی الله نی ذکرمیزانیله اشله‌ومز لازمدر. فقط سزك اختراع ایتدیکڭز ذکرلر، ذکر دکلدر، بلکه تقول وتلفظدر. هم ذکرده شیخڭزنی رابطه وسیله ایده‌رك بتون ذهنڭزده حاضر اولغان حالده ذکر ایده‌سز؛ قران اوگره‌تمش ذکر بومیدر؟ استغفر الله! الله‌دن غیریگه ربط ایدلگان شیخنی بتون جانیله ذهنینه آلغان بر مرید، ذهنینه آلغان صورتغه تذلل ایتمای، کمگه ایتسون! هر حالده مرید، شیخی قولنده یایةالمقله اولغان میت‌در. دخی «الله! الله!» دیو لفظ جلاله‌نی مفرد کوینچه ذکر ایده‌سز، بویله مفرد حالنچه لفظ جلاله ایله ذکر مشروع دکلدر. بو حقده هیچ بر آیت قرانیه وا حادیث صحیحه یوق. شولا یوق «یاهو! هو! هو!» دیسز، حال بو که حق سبحانه وتعالی‌نڭ «هو» دیمش اسمی نه قرانده وار، نه‌ده حدیث صحیحده وار؛ هیچ! مرفوع منفصل اولغان بر ضمیرڭ منادی اولوچلغی قایو عرب لغتنده ثابت؟ یوقسه توراتده ذکر ایدلگان[1] «یهوه» نی ذکر ایده‌سزمی؟ یا که ذهنده حاصل اولغان صورتنیه‌ـی؟ العیاذ بالله! ایشته، ذکرڭزنی الله کتابینه وسنة رسول الله‌غه عرض ایتساك، خالص دین اسلام میزانیله اولچاسك، قران وحدیث روحینه خلاف اولغان بر ذکر اولوب چغادر. بس موندای ذکرلردن دین اسلام پاکدر. «ان الهدی هدی الله»

---

(۱) تورات: سفر خروج، ۳نچی فصلده ۱۵نچی آیتده: الله موسی‌یه دیدی: بنواسرائیل گه بویله دیورسن، : بابالر ڭزالهی، ابراهیم الهی، اسحاق الهی، یعقوب الهی «یهوه»، بنی سزه کوندردی. بو (یهوه) منگوچه بنم اسم، بو بنی ذکردر...

ای ایشانلر! کوبکزنڭ مریدلری سائلچیلك ایدەلر، اویدن اویگه پاره طوپلاب گیزەلر. عائله وبالالری آچ قالا، اڭ صوڭغی مالنی بیله صاتوب حضورلرکزه کلەلر. اوزلری اوقو ویازو بلمازلر دین اسلامڭ اساس وحقیقتنی آڭلامازلر. بویله کمسەلرگه بیش مڭ ذکر ویرگانچی اساس دیننی تعلیم ایتمك مڭ کره خیرلودر. عائلەسنی تربیه ایدو، اوقو یازو بلو فرض سائلچیلك مذموم. دیمك مریدلرکز قران بیان ایتمش فرضلری قویەرق منع ایتمش نهیلرینه مرتکب اولالر.

ای ایشانلر! سزلر مریدلرکزنڭ دیوانه اولوینه راضیسز؛ چونکه مریدلرکزنڭ دیوانه اولوچلغی ایله ماقطاناسز هم ماقطایسز، عجبا! اللهنڭ دینی کشیلرنی دیوانه ایدر ایچون کلمشمیدر؟ خایر! چونکه دیوانه ومجنونلرگه تکلیفات الهیه یوقدر. یوقسه ملت اسلامیەنی مجنون اعضالرندن مرکب بر دیوانه دنیاسی میدانه کیترگه آرزو ایدەسزمی؟

ای اسلام دنیاسی! الله حقینه سویله! اسلام دنیاسینڭ قایسیغنه یرینه ایشانلق آیاق باصسه، مطلقا شول یرده اسلامڭ رونقی بتدی، صافلغی یوغالدی، اخلاقی وآدابی بیمرلدی، اخلاقسز وادبسزلك رواج طابدی، جدیت، غیرت، حمیت، شجاعت، صفتلری سوندی. یالقاولق، اشسزلك، یوراکسزلك، حمیتسزلك صفتلری اوسدی. خریطەنی آلك بورنغی اسلامڭ یاشادکی یرلرینه کوزڭ صال! هیچ شبهەسز اسلام دنیاسینڭ صوڭ درجه ضعیفلانوی آخلاق وآداب اسلامیه جهتندن بوزلوی ایشانلق میدانه کلگان یرده کوررسن: تونسلر، فاسلر، جاوالیلر، هندلیلر، اسلامبولده حجازده مصرده میدانه کیترگان اخلاقسزلقلری، ادبسزلکلری، عطالت وپیسلکلری، اسلام دیننی شعورسز اولارق تحقیر ایدولری، قورایلر چالغیلر چالارق ذکر ایدولری وباشقه ادبسزلکلرینی هیچ سویلەب بترورگه ممکن دکلدر. ای اسلام دنیاسی! دین اسلامنی بو درجەگه توشرمش، قاناتلرینی کویدرمش،

آتشلی حاللرنی سوندرمش، دین اسلامك روحینه بلا اولمش برامر بدعتنك
دین نامنه آرامزده یاشاوینه هنوز راضیمزمی؟ اسلام دنیاسنی هلاکت
اوبقنینه آلوب وارغان ملت اسلامیه‌نك عزم صفتلرنی اوترکان بو
ایشانلقك یاشاوینه همانده علماء اسلام راضی اولوب طوره‌سزمی؟

ای مسلمان رئیسلری! ای مشیخت اسلامیه‌لر! مادام که ایشانلقك
دین اسلامغه خلاف، قرانمزگه خلاف، بربدعت، برامر مهلك ایکانی
یقینا ثابتدر. اسلام باشینه کیترگان بلاسیده کوز آلدکزده، دین
اسمینه اشلادکلری رذالتلر بارچه‌سی معلوم. شونك ایله برابر همانده
سکوت ایده‌سزمی؟ نه ایچون تفتیش ایتمایورسز! سزلر امور دینیه‌گه
نظارت ایدوچی اولدیقدن صوڭره اهل اسلامك دیانتی نه یولده
کیتدیکنه مراقبه ایتمك وظیفه‌لرکزدر. ایمان واسلامغه أهل اسلامك
کوز قارایشی خطا کیتمه‌مشمی؟ قران وحدیث یولندن چغاره‌ق ملت
ضلالت طرفینه کیتمه‌مشمی؟ هرقایوسینك چاره‌سنی بولورغه وآلدن
تدبیرنی کوروب طورورغه سزه‌لازمدر. اهل اسلام دیانت جهتندن
نه حالده یاشای: آسیا مسلمانلری نه اعتقادده، آفریقاده سوداند
آوروپاده اسلامك آڭلاشیی نه‌حالده، اسلام روحینه حلاف تربیه ایل
تربیه ایدلمایورلرمی؟ ایشته بوحاللری برکره‌گنه اولسه‌ده ملاحظه‌لر
ڭزه آلساڭز اسلامیت نامنه وظیفه‌لرڭزی اوته‌مش اولور ایدڭز! اگرد
چن کوز ایله اشنك اچینه کرساڭز، مونچه عصرلر بوینچه دینی کید
شلرمزڭ چن اسلام دائره‌سندن چغوب بته یازدیغنی کوررسز.

قسقه‌سی: بز یوقلایمز، دینمزڭ بیله‌نه یولده اوگرتلدیکنی چیت
دینلردن کرمش کردشلر بدعتلر دینمزنی ایزدیکنی همان طویمایمز
العیاذبالله! بو قدر غفلتده اولورمی؟

ایمدی مقصده قایتهم: کم سلسله‌سندن طورورسن؟ خواجه احمد
یسوی رحمة الله علیه سلسله‌سندن طوررمن؟ سلسله نیچه؟ کبی تعلیملرنی مطلق

عقیده کتابلریمزدن چقارغه، بوره‌وشده تعلیم، دین اسلامغه خلاف تعلیم اولدیغنی بلورگه تیوشدر. مقدس قرانمزنڭ خلافینه بر بدعت مهلکنڭ دوامنه اسلام دینی هیچ بر راضی دگلدر. اسلام دنیاسینه‌ده بونی آڭلارغه وقت یتمشدر. ان الهدی هدی الله. ورهبانیة ابتدعوها ماکتبناها علیهم.

اسراء — معراج — اعتقاد

عقیده کتابلرمزده «معراج جسمانی حق» دیو قرار ویریله‌رك بتون اسلام دنیاسنی قطعی بر اعتقاد ایدیلوب تلقیین ایدلمکده‌در. مونه بومسئله‌نڭ حقیقتی نیدر؟ قرآن نظرنده حقیقتی نیچك‌در؟ قسقه چه‌غینه فکرمی یازه‌م:

«اسراءٔ» برنچی آیتده رسول‌الله افندمزنڭ مسجد حرامدن مسجد اقصی‌غه تونڭ بعض اولشنده جناب حق طرفندن مقدس سیاحت ایتدرلدیکی ثابت‌در. ایشته بوڭا «اسراءٔ» دیله‌در. بوواقعه بیان ایدلدکینه بناءً بوسوره‌گه «اسراءٔ» سوره‌سی دییب اسملانمشدر. دیمك اسراءٔ قطعیدر.

معراج، رسول‌خدانڭ یوقاروغه الله اوستادیکی ییرگه‌چه آشو-ندن - عروجندن عبارتدر. معراج بومعنا ایله قرانده صراحة یوقدر. لکن صحاح وسنن کتابلرنده هرقایوسنده مذکوردر.

بارچه دلیل وروایتلرنی برگه طوپلاب قاراساق معراج ایله اسراءٔ ایکسیده برکیچه‌ده اولغان واقعه‌لردر. هجرتدن بریل یاکه یلدن آرتغراق اوّل واقع اولمشدر.

ایشته شوشی معراج جسمانیمی؟ یاکه روحانیمی؟ قایوسی مسئلهٔ اعتقادیه بوله‌بلور؟ ایشته بوحقده فکرم:

امام محمد بن جریر الطبری حضرتلرینڭ تفسیرنده بیانینه قاراغانده رسول الله افندمزڭ صحابه‌لری بوحقده ایکی فکرگه آیرلغانلار: کوبره‌گی جسمانی، حضرت عائشه، حذیفه، معاویه حضرتلری (رضی الله عنهم) روحانی دیمشلر. ایمدی بوفکرلرڭ قایوسی حق! دلیللرینه قارارمز قایو طرف ایچون دلیل قوتلی اولسه حقلق شونده‌در.

جسمانی دیگانلرڭ دلیللری:

١) اسری بعبده نظم جلیلنده عبد کلمه‌سی دلالت ایده؛ چونکه عبد جسم ایله روحغه ایتله‌در.

٢) معراج حدیثینڭ ظاهرمتنلری جسمانی اولونی آڭلاته‌در.

٣) اگرده جسمانی اولماسه مکه‌لیلر انکار ایتمازلر، ضعیف ایمانلی مسلمانلردن بوواقعه ایچون فتنه‌لانو اولماز ایدی، چونکه روحانی اولغان عروج ایچون بوقدری طاوش کوتارمزلر ایدی دیلر. ایشته دلیللری بوقدریدر. لکن بودلیللر صوڭ درجه ضعیف هیچ بر جسمانی اولوچلغنی اثبات ایته آلمایورلر. بلکه حق اسرائڭ روحانی اولویدر.

معراج روحانیدر.

١) * دلیللر: رسول الله افندمز اسرا واقعه‌سنی بیان ایتدیکنده مسجد حرامده کیچه‌ده اویاولی اویقولی آراده چاغنده واقع اولدیغنی بیان ایتمشدر. بوحالده کورلگان نرسه، (علم احوال روح جهتندن قاراغانده) رؤیادر، روحانیدر.

---

* صحیح مسلمده برنچی جزئده اسراء بابنده، بخاریده اسراء بابنده وباشقه سنن کتابلرنده ذکر ایدلمشدر

۲) عبد تکلیفات الهیه ایله مکلف انا ایله مشارالیه اولغان حقیقت‌در. اول روح‌در. عبد سوزینک استعمالینه مطلقا تن ایله اولو لازم اولمادیغنه (بل عباد مکرمون) نظم جلیلی شاهددر. بتون تکلیفات الهیه روحغه ـ جانغه اولدیغینه لایکلف الله نفسا الاوسعها (بقره ۲۸۶) نظم جلیلی دلیل‌در.

۳) وما جعلنا الرؤیا التی اریناك الافتنة للناس (اسراء) دیگان آیت کریم‌در. بو آیتک مکه‌لیلرک رسول‌الله افندمزگه طعن قیلورغه یول طابه آلمای تورغان مکه‌لیلر اسراء واقعه‌سنی ایشتدکلری کبی تیزره‌ك جسمانیگه حمل ایده‌رك خلق ایچروسینه طاراتمشلر، بس خلقلر بك حیران قالدیلر: کافرلر تحقیر ایتدیلر، ضعیف کوکللی مسلمانلردن بعضلری مسئله‌نك حقیقتینه دوشونمایینچه فتنه‌لنمشلر. بس الله‌تعالی شوشی آیت کریمنی ایندروب اسرائنك رؤیادن عبارت اولدیغنی بیان ایده‌رك خلقك کوکلنی طنچلاتمشدر. بو نظمده‌غی الرؤیادن مراد، قطعا روحانی اولغان «رؤیا» معناسیدر. بتون قرانده‌گی: ان کنتم للرؤیا تعبرون لاتقصص رؤیاك، لقدصدق الله رسوله الرؤیا بالحق، کبی آیتلر رؤیا کلمه‌سنی تفسیر ایده‌لر.

ابن عباس حضرتلری (رضی الله عنه) الرؤیا سوزی رؤیه باـ لعین‌دن عبارت دیسه‌ده اوز فکریدر. الله‌نك هدایتینه، بیانینه اوستون هدایت یوقدر. (ان الهدی هدی الله) معصوم اولماغان بر ذاتك بیانی الله بیانی یاننده هیچدر.

٤) اسراء ۹۳ آیتده کافرلر رسول خدادن جسمی ایله کوکگه چغوب کتاب کیتررگه قوشمشلر شول وقتده بز سکا ایناننورمز دیمشلر، جناب حق بونلرغه «قل سبحان ربی هل کنت الابشرا رسولا» بن بویله شیدن ربمی تنزیه ایده‌م، بن آنجق بشرم» دیوتن ایله کوککه آشو ممکن اولمادیغنی بیان ایله معجزهٔ حسیه‌لرنی رد قیلمشدی.

ایمدی تەن ایلە کوککە عروج ایدو ممکن اولماغاچدن معراج جسمانیدن ممکن دگلدر؛ چونکە معراج جسمانی تەن ایلە کوکلرە عروج ایتو وچقودن عبارتدر. ایمدی جناب حق اوزی رد قیلغان نرسەنی محمد ع.م گە اثبات ایتدربدە اوزیدە اوزی تناقض ایتمەیەچکی بدیهیدر.

٥) هر بر بیز یوزندەگی جسم بیرنڭ قوهٔ جاذبەسندن اچقنوب کوککە طابا توشوب کیدە آلمایدر. یوقاروغە چقغان صایون هوا صالقون وباشارلك هوا یوقدر. آزغنە برزمانده مسافهٔ بی‌نهایەنی جسم‌کە قطع ایدو ممکن دگلدر قطع ایدلکان تقدیردە، اروب کیدو یا کەپرا کندن اولولازم بولادر. بس معراجنڭ جسمانی اولوی ممکن دگلدر.

٦) معراج حدیثدە تشریح ایدلر، براقغە منو، ایللی وقت نماز مشروع اولو کبی قیدلرحدیثنی ظاهریدە حمل ایدەرگە مساعدایتمایور.

٧) حضرت عائشە، حذیفە ومعاویە رضی‌الله عنهم‌لر معراجنی روحانی دیەشلر حضرت عائشە معراج حدیثندە اولغان رؤیت ومشافهة تکلم‌نی «لاتدرکە الابصار وهو یدرك الابصار وهو اللطیف الخبیر وما کان لبشران یکلمەالله الاوحیا اومن وراءِ حجاب اویرسل رسولا» آیت‌لریدە عرض ایدەرك آیت مذکورلرە خلاف اولدیغندن ایچون معراجنڭ جسمانی اولوچلغنی قبول ایتمەمشدر.

٨) رسول الله افندمز معراجنڭ جسمانی اولدیغنی بیان ایتمەمشدر بلکە «وما جعلنا الرؤیا التی اریناك الافتنة للناس» نظم جلیل نی ایندروب خلقغە معراجنڭ رؤیادن عبارت اولدیغنی اعلان ایدەرگە بیورمشدر. ایمدی پیغمبرمز «بلغ ما انزل الیك» امری بوینچە بو آیت کریمەنی تبلیغ ایدەرك اوزینڭ اسراسینڭ روحانی اولان رؤیادن عبارت اولدیغنی اعلان ایتمش دیمکدر.

بناءً علیە معراج روحانیدر. مکەلیلرنڭ اسراء واقعەسنی ایشتدیکی کبی انکار ایدولری وبعض مسلمانلرنڭدە شبهەگە توشوچلکلری

جسمانی اولدیغندن دگلدر. بلکه کافرلر مخصوص اولاره‌ق خلقنی هیجانغه کیترر ایچون مبهم صورتده جسمانی دییب کورگازرگه طرشمشلر. ضعیف مسلمانلاریده شول یولده قوترتمشلر. ایشه شوندایِن یاڭلش آڭلایشنی بتروب حقیقت اسرائه‌دن عبارت اولدیغنی بلدرر ایچون مذکور «وما جعلنا الرؤیا التی اریناك الافتنة للناس» آیت کریمه‌سنی ایندرمشدر.

ایمدی قران کریممز بیان ایتدکنچه معراج روحانی دیساك، جاذبه عمومیه قوه‌میغانیکیه حیات بشر.... خلاف، مسجد اقصی بابلیلر روملر طرفندن محو ایدلمش ایدی آنده نیچك پیغمبرلرك حلقه‌لری قالغان اولسون؟ پیغبرلرك کوکده اولولری جسمانیمی؟ نیچك الله تعالی ایله نماز حقنده سودالاشکان؟ کبی اعتراضلر هیچ بریسی کلمایدر؛ چونکه رؤیاده واقعه‌غی نرسه‌نك عینی کورلوی لازم دکلدر نتاکه یوسف ع. م. ورؤیاسی.

فقط «معراج رؤیادن عبارت اولسه، اسلامك اڭ بیوك اولغان بناء اسلامك براوسی اولغان نمازك توش ایله مشروع اولوی لازم اولا، بوایسه، دین اسلامك اساسی توشکه ابتناء قیلغان اولوب چوروك اساسلی اولوی لازم اولادر.» دیو سوأل کلور. من آڭا دییورم که، نماز معراج حدیثیله ثابت دکلدر، بلکه قطعی اولان قران کریم نصلریله ثابتدر. معراجده فقط اشاره ورمزدر.

بناء علیه «معراج جسمانی» دیمك قرانگه خلافدر. قران نظرنده روحانیدر، رؤیادن عبارتدر. بس «معراج جسمانی» دیگان مسئله‌نیده عقیده کتابمزدن چغاررغه تیوشدر. جسمانی دیو اعتقاد ایتمه‌مش کمسه‌لرنی مبتدع، اهل ضلالت، دیوب ایتوچلك صوڭ درجه احمقلق اولدقنی بلورگه تیوشدر. چونکه الله‌تعالی حضرتلری معراجنی روحانی دیگاچ «جسمانی دگل» دیمش اولادر (العیاذ بالله) الله‌نك

مبتدع، ضال اولوی لازم اولادر. اوشانداق حضرت عائشه رضی الله عنهانڭ بدمذهبدن وضلالت اهلندن اولوی لازم کلەدر. شولای اولغاچدن اشنڭ قایه واردیغنی بلورگه کوزمزنی نق آچارەق حقنی کوررگه وقت یتوگنه دکل اوظوبده وارەدر!

دینی تدبیرلر.

ایمدی یوقاروده کیچمش مسئلەلردن آڭلادقکه، بوکوندەگی اسلام دنیاسینڭ اوگرەنمش واوگرەتمش ایمانی الله ورسولی اوگرەتمش ایماندن یراقدر. مقدس قرانمز تعریف ایتمش ایمان اسلام اونو- دلمشدر، ایمان وعقیدە قران روحینه خلاف تلقین ایدلمکدەدر. مسئلۀ اعتقادیەدن اولماغان مسئلەلر عقیدۀ اسلامیەدن صانالوب جامعۀ اسلامیەنی آستون اوستگه کیترمشدر. دیمك اسلام دنیاسی ایمان واعتقاد خستەلغیله آورودر. ایشته بو اثرمدە شول آورولرڭ بعضلرنی - گرچه آچی اولسەده - میدانه قویدم. دها یازەچەغم، انشاء الله ایمدی بو خستەلقغه دینی تدبیرلر بولو مطلقا لازمدر. البته بوڭا کوب جهتدن تدبیرلر واردر. فقط حاضردن بعض برلرینگنه بیان ایدم. برنچی تدبیر: اسلام دنیاسینه مطلقا برمؤتمر دینی کیرەك. اول مؤتمر دینی فقط بوکوندەگی اسلام دنیاسندە اوگرەتلمکدە اولغان «عقیدۀ اسلامیه» نی کوزدن کیچررگه کیرەك. بونڭ ایچون اول مؤتمرگه هر مذهبڭ عالملری، دینی مدرسلری دعوت ایدیلورگه کیرەك. بتون مذهبڭ عقیدەسی وعقیدە کتابندە اولان ایمان واعتقاد فهرستلری، تفتیش ایدیلوب اعتقاد ایدلوی قران کریم ایله ثابت اولورسه عقیدۀ اسلامیەگه درج ایدیلوب قران کریمدە قطعی دلیل ایله ثابت اولما- غان مسئلەلر عقیدە اسلامیەدن چغاریلوب طاشلانورغه کیرەك. بس

شرشی مؤتمز دینیمزدەگی طوپلانغان اجماع قراریله: اسلام نی؟ غایۀ امالی نی؟ اسلامنڭ اوگرەتمش سعادت قانونلری نی؟ سعادت ابدیه وهدایت حقەغنه ایله ایرشیلەچکنی بیان ایتمش» بر عقیدۀ اسلامیه کتابی توزیلورگه کیرەك. اول مطلقا قران کریم روحندە اسلام ومسلمان نامنه توزیلوب بتون اسلام دنیاسندە دینی مدرسەلرمزدە مسلمانلرە عقیدۀ اسلامیەنڭ قرائت کتابی اولسون.

۲ نچسی دینمزە مدار، سعادت قانونی اولغان مقدس قرانمز مسلمان دنیاسینه بلنورگه تیوش. اولدە هر بر قومڭ اوز تلینه ترجمه ایدیلوب طوغمه تللریله آڭلاو ودیننی مطلقا شول قران کریمڭ اوزندن اوگرەنو ایلەگینه اولاچقدر. مونه شول وقتدە اسلام دنیاسینڭ عقیدەسی صافلانور. عصر سعادتدەگی ایمان ایله مؤمن اولورلر، ایشته بوکوندن اعتبارا بودینی تدبیرلرە کرشونی اسلام دنیاسینه لازم دییب بلەم. حاضردن باشلەب شوڭا نمونەلر حاضرلاو نیتیله «عقیدۀ اسلامیه» گه نمونه اولارەق بر اثر یازەم. عموم اسلام دنیاسینڭ انتقادینه قویەچغم. صوڭره فکر چارپشغاندن صوڭ مکمل اثر میدانه کلەچگینه ایناندم. ان الهدی هدی الله!

ضیاء الدین الـکمالی

خطا	صواب	صحيفه	يول
صميا	صما	٣	١٧
بجبل	بحبل	٤	٢٢
رفلسفه	وفلسفه	٧	٧
مغرضون	معرضون	٩	١٩
البصر	الصبر	١٠	١٨
حيمده	حميده	١٤	٩
برنجى جزء	صحيح بخارى برنجى جزء	١٣	٢٤
الذى	الذين	١٦	١٦
ايتمشدر	ايدلمشدر	٤١	١٢
چغاريم	چغارمه‌يم	٥٤	١١

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

فهرست

	صحيفه
باش سوز	۳
قران ایمان	۹
حدیث ایمان	۱۰
قران حدیث تعریف ایتمش مؤمن‌لر	۱۱
بو عصرده اسلام دنیاسینك ایمانی	۱۲
اسلام دنیاسینك ایماننی تعیننی	۱۳
ایمان عقیده کتابلرمز	۱۵
اختلاف امتی رحمة	۲۰
تفضیل البشر	۲۹
کرامات اولیا	۳۱
امامлق - خلیفه‌لك	۳۳
صحابه‌لر واعتقاد	۵۲
رسول الله افندمزك اتکاسی وانکاسی- اعتقاد	۵۶
رهبانیت - ایشانلق اعتقاد	۵۸
معراج	۶۹
دینی تدبیرلر	۷٤

فاضل محترم سعادتلو یوسف افندی آقچوره اوغلینه

افندم حضرتلری ! تورک یوردی اداره سنه جناب سعادتلولرینکزه « دینی تدبیرلر » نامنده بر اثر چکمش کوندردم.
اصلاحات دینیه کتبخانه سنده در . قیمتلی وقتلریکزدن بر بش اون دقیقه لریکزی صرف ایده رک ملاحظه ایتدکدن صکره
تورک یوردنده یاکه باشقه بر جریده ده نشر ایدوکزی رجا ایدرم . اسلامبولده « دینی تدبیرلر » ده
درج ایدیلان مسئله لر حقنده بنده ده بو فکر دوران ایدیور . موافقت ایده جکلری یوق . مشیخت اسلامیه ذکر ایلدیکی قرارلر
اشته بو حقده بر حقیقت آنکلاتمش اولور ایچون سزک تورک یوردکزده بر مقاله یازیلوب اولورسه لطفاً تکرار رجا ایدرم .
خلافت ' انسب ' نظام مسئله سی وقت حضارده آرلش مسئله سی ایکی باشقه نشر ایلورکه ثبوتسز مسئله در ،
« الائمة من قریش » دیکان اساسسز بر حدیثدر ' ملت ده تفرقه اکیدلر ، « اختلاف امتی رحمة » حدیثی
موضوعدر آنده مذهبده چقارلمشدر اسلامبول علماسی ذکر ایلدیکی قرارلر بنم ایچون صوک درجه ده یالکز
لزوم اولماز مسئله ایدی . اوزون سوزه نه حاجت ، هم هیچ جرئت ایده نشر ایده جکلر .
تکرار ه در ده شاکیم .
افاده کیفیاتی مجالسی اولوب کچدی . مدرسه لرده ... علماء آغزندن قبول ایدلدی . فقط ... قول بک
یا ... یا ریاضیه ... ، مخبر بک ... ایتدیلر . ... تصحیح ایدوب ... تورزوب
مفتی الاسلام حضرتلرینه (حاضرده کی) تقدیم ایتدیک . برایکی کون ایچنده دیپارتامنتکه کوندریلدی ، علمائنه سوز آنکلاته آلورمزه
آنلرک قبول ایدوب صوک درجه ده شادلاندق ... قبول ایتدیلر . ... یازدیغنه سوتیسی
نه اولکه مدرسه ... ، دیه ... دیگه کوندرمش ایدیک . البته بو سوزلر ... فقط سزه خبردار اولوب ... یازدم .
« مدرسه ... » حاضرده ... دوام ایده . صوکره حالی نه اولور ! البته ملتک حالی ... اولاده ... دیه بیلم .
خصوصیت صاحبی اولورکز . سزه اوزون مکتوب بلا تعجیز ایتدیم عفو ایده سکز .

مع الاحترام التام والتکریم
ضیاء الدین الکمالی
اوفا
۱۹۱٤
٤ شباط

... Камаледдиновъ
Имамъ Хатыбъ
Мударрисъ
2-й Соборн. мечети въ г. Уфѣ

مؤلفنڭ طبع ایدلمش اثرلری:

١ فلسفهٔ اعتقادیه	برنچی جزء	٦٠ تین	پوچته ایله ٧٠ تین.
٢ الله عدالتی		١٥ تین	« « ١٧ «
٣ فلسفهٔ اعتقادیه	٢ نچی جزء	٥٠ تین	« « ٦٠ «
٤ فلسفهٔ عبادات	٤ نچی جزء	٤٠ تین	« « ٥٠ «

تیزدن نشر ایدیله‌چك اثرلر:

١ فلسفهٔ اعتقادیه‌نڭ ٣ نچی جزئی

٢ قران هدایت‌لری قرآن کریم، بابلرغه بولنمش، برمسئله‌گه تعلقلی
آیتلر آیرم بابلره توبلانوب تفسیرلری یازلمشدر.
هر بر مسلمان قولنده اولونه‌چق کتابدر.

٣ دینی مکتب ومدرسه‌لرمز دین نقطهٔ نظرندن.

٤ قران کریم ترجمه‌سی یاز فصلنده باصیله‌چقدر. ٢ جزء اولاچق
بر طرفنده قران کریم، ٢ نچی طرفنده
ترجمه‌سی آیت‌لر صنا ولی یکل تورکی تلنده، هر کشی یکل‌لك ایله
آڭلارلق اسلوبده‌در. بیش ملڭ روبله‌دن آرتق پاره‌یه احتیاج
توشدیگندن ایچون بو کونگه قدر کیچکمشدر.

هر کتبخانه‌ده صاتیله‌در.

مؤلفنڭ آدریسی: КАМАЛЕДДИНОВУ
Имаму 2-й соб. мечети, никольская 83
г. Уфа.